

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه ساختار، شرح وظایف و مهمترین برنامه‌ها

مقام معظم رهبری علیه السلام:

حوزه‌های علمیه که خاستگاه علمای ربّانی و مرکز تفقّه در دین و تدبّر در امور مسلمین است، لازم است با درک زمان و توجّه به شأن و توقّعی که از آنان در حلّ مشکلات علمی و فکری جوامع و پاسخگویی به اقبال مردم و هدایت آن‌ها و پرورش و تأمین معلمان و مبلغان و دانشمندان و اساتید و نویسندگان و ائمه جمعه و جماعت و نظریه‌پردازان و جامعه‌شناسان اسلامی وجود دارد، متحوّل شده و به رفع نواقص و مشکلات پرداخته و برای این امور مهمّ خود راهپیا سازند. و این جز با اهتمام علمای اعلام و فقهایی عظام علیهم‌السلام و مشارکت دل‌سوزانه‌ی همه‌ی متصدّیان امور و با استعانت از خدای متعال ممکن نیست.

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
ساختار، شرح وظایف و مهم‌ترین برنامه‌ها

تدوین: دفتر برنامه ریزی و نظارت راهبردی / مدیریت تشکیلات و بهبود روشها

آماده‌سازی و چاپ: اندیشکده دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی

مدیریت اجرایی: محمد وکیلی

ویرایش: حمیدرضا تیموری

طراحی و صفحه‌آرایی: محمود هدایی

صندوق پستی: ۳۴۳۳ - ۳۷۱۸۵

شماره تماس: ۳۳۱۳۳۲۶۱ - ۰۲۵

آدرس: قم - جمکران - بلوار انتظار - مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی - مدیریت اندیشکده

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه ساختار، شرح وظایف و مهم‌ترین برنامه‌ها

تهیه و تنظیم: دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی

مدیریت ساختار، تشکیلات و بهبود روش‌ها

دی ماه ۱۴۰۰

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

فهرست مطالب

مقدمه..... ۱۵

اساس‌نامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

مقدمه..... ۱۹

فصل اول: کلیات..... ۱۹

فصل دوم: اهداف و وظایف مرکز مدیریت..... ۲۱

فصل سوم: مدیر مرکز مدیریت..... ۲۵

فصل چهارم: سایر موارد..... ۲۷

سند چشم‌انداز حوزه‌های علمیه

مقدمه..... ۳۳

رسالت حوزه‌های علمیه..... ۳۴

مأموریت‌های حوزه‌های علمیه..... ۳۴

چشم‌انداز حوزه علمیه در افق ۱۴۰۴..... ۳۵

نظام‌های جامع حوزه‌های علمیه

مقدمه..... ۴۱

منشور حوزه‌های علمیه..... ۴۳

قائم مقام مدیر حوزه‌های علمیه	۴۵
دستیار ویژه و امور مشاوران	۵۲
حوزه مدیریت	۵۷
واحدهای مرتبط	۵۸
دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی	۶۴
معاونت آموزش	۷۱
معاونت پژوهش	۸۱
معاونت تبلیغ و امور فرهنگی	۹۱
معاونت تهذیب و تربیت	۱۰۳
معاونت منابع انسانی و پشتیبانی	۱۱۱
مرکز امور طلاب و دانش‌آموختگان	۱۱۹
مرکز فناوری اطلاعات	۱۲۹
مرکز امور صیانتی	۱۳۷
مرکز ارتباطات و بین‌الملل	۱۴۳
دفتر امور اجتماعی و سیاسی	۱۵۳
دفتر امور موقوفات و منابع پایدار	۱۶۱
مدیریت حوزه علمیه قم	۱۶۹
مجتمع آموزشی و پژوهشی تبلیغ	۱۷۳
مجتمع عالی تربیت معلم	۱۷۵
پژوهشکده مطالعات راهبردی حوزه و روحانیت	۱۷۷
مؤسسه انتشارات	۱۸۱
دفتر امور نخبگان و استعدادهای برتر	۱۸۵
مرکز رسانه و فضای مجازی	۱۸۷
دفتر تدوین متون درسی	۱۹۳
مجتمع آموزشی پژوهشی فقه، حقوق و قضای اسلامی	۱۹۷
مجتمع آموزشی پژوهشی بین‌الملل	۲۰۱
مرکز امور نخبگان و استعدادهای برتر	۲۰۵
ستاد همکاری‌های حوزه و آموزش و پرورش	۲۱۱
دفتر هماهنگی امور مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی ...	۲۱۳

جمهوری اسلامی
مراکز علمی
مراکز علمی

آموزش عالی ۲۱۴

دوره های رشته های تخصصی ۲۱۸

مدیریت های استانی ۲۲۱

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

پیش‌گفتار

سرعت تحولات دنیای معاصر، به‌ویژه پس از پیروزی انقلاب اسلامی، چنان شتاب گرفته که نوسازی و به‌روزرسانی تمام نهادها، از جمله نهادهای دینی و فرهنگی اجتناب‌ناپذیر است. از این رو با توجه به نقش و جایگاه بی‌بدیل حوزه‌های علمیه در نظام اسلامی و انتظاراتی که از این نهاد مقدس وجود دارد، مدیریت حوزه‌های علمیه فرایندهای تدوین، اصلاح، ارتقا و روزآمدسازی اسناد، مأموریت‌ها، سیاست‌ها، برنامه‌ها، نظام‌نامه‌ها و ساختارهای خود را به‌ویژه در دوره مدیریت حضرت آیت‌الله اعرافی، در اولویت قرار داده است تا بتواند ضمن تحقق این مطالبات و انتظارات، زمینه حضور بیش‌ازپیش حوزه‌های علمیه در میدان علم و عمل و ایفای نقش مثبت در حل مشکلات و معضلات ملی و فراملی را فراهم آورد.

دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی، در راستای تحقق این اولویت، ضمن ارج نهادن به تلاش‌ها و زحمات چندین‌ساله‌ای که برای تهیه این اسناد و طرح‌ها توسط معاونت‌ها، دفاتر و مراکز مختلف مدیریت

حوزه‌های علمیه صورت گرفته است، نسبت به
تجمیع، نهایی‌سازی و چاپ آن‌ها اقدام کرده است.
بی‌تردید ارائه نظرات و پیشنهادات سازنده‌ی اساتید و
صاحب‌نظران حوزوی موجب ارتقای کمی و کیفی این
اسناد و طرح‌ها خواهد شد.

لازم به توضیح است نسخه‌های چاپ شده در این
مجموعه، برابر با آخرین نسخه‌های مصوب بوده
و در صورت هر تغییری، در چاپ جدید اعمال و به
علاقه‌مندان عرضه خواهد شد.

مدیریت حوزه‌های علمیه
دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی
مدیریت اندیشکده
۱۴۰۱ شمسی

■ امام خمینی علیه السلام

حوزه‌های علمیه و علمای متعهد، در طول تاریخ اسلام و تشیع، مهم‌ترین پایگاه محکم اسلام در برابر حملات و انحرافات و کج‌روی‌ها بوده‌اند. علمای بزرگ اسلام، در همه عمر خود تلاش نموده‌اند تا مسائل حلال و حرام الهی را بدون دخل و تصرف ترویج نمایند.

صحیفه امام، جلد ۲۱، پیام به روحانیون، مراجع

مدرسین، طلاب و ائمه جمعه و جماعات

(منشور روحانیت)

■ مقام معظم رهبری،

آیت‌الله العظمی خامنه‌ای دام‌ظله

حوزه‌های علمیه - به‌خصوص حوزه علمیه قم - در هیچ دوره‌ای از تاریخ خود، به قدر امروز مورد توجه افکار جهانی و انظار جهانی قرار نداشته‌اند؛ به قدر امروز مؤثر در

سیاست‌های جهانی و شاید مؤثر در سرنوشت جهانی و بین‌المللی نبودند. حوزه قم هرگز به قدر امروز دوست و دشمن نداشته است. شما ملتزمان حوزه علمیه قم، امروز از همیشگی این تاریخ، دوستان بیشتری دارید؛ دشمنان بیش‌تر و خطرناک‌تری هم دارید. امروز حوزه علمیه قم - که در قله‌ی حوزه‌های علمیه قرار گرفته است - یک چنین موقعیت حساسی را داراست.

بیانات در دیدار طلاب و فضلا و اساتید حوزه علمیه

قم؛ ۲۹ مهرماه ۱۳۸۹

■ آیت‌الله اعرافی، مدیر حوزه‌های علمیه

حوزه باید نرم‌افزار فکر انقلاب اسلامی باشد و معاهدات فکری و فراگیر جهان را تغییر دهد.

آداب، سنن و سبک‌های تاریخی حوزه‌های علمیه باید تقویت و بازسازی شود؛ درعین حال، نوسازی نباید مبنای قدیمی حوزه را متزلزل کند. حوزه از تجارب جدید با رویکرد

بومی‌سازی و گزینش‌گرا در تحولات استفاده
کند و مطالبات مقام معظم رهبری دام‌ظله و مراجع
عظام تقلید را باید مهم بشماریم.

مرکز مدیریت حوزه علمیه از همبستگی
و همکاری درون حوزه و میان‌بخشی و میان
نهادهای استقبال می‌کند. امروز نیازمند
هم‌افزایی بیشتری در عرصه‌های داخلی و
خارجی هستیم و از پیشنهاد و راهنمایی همه
افراد استفاده خواهیم کرد.

هفته‌نامه افق حوزه، شماره ۴۶۹؛ ۲۳ تیر ۱۳۹۵

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

مقدمه

با عنایت به ضرورت ایجاد تحول کارآمد، اثربخش و فراگیر در عرصه‌های آموزشی، تربیتی، پژوهشی، تبلیغی فرهنگی و مدیریتی حوزه‌های علمیه، در چارچوب رهنمودهای مراجع عظام تقلید، مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌ه)، اقتضائات و اسناد بالادستی، از جمله سند چشم‌انداز و منشور حوزه‌های علمیه «در عین حفظ مبانی، اصول، ارزش‌ها و سنت‌های کارآمد و اصیل»؛ مدیریت حوزه‌های علمیه سعی دارد، برنامه‌های تحولی مورد نظر را با همفکری و همکاری معاونت‌ها، مدیریت‌ها و دفاتر ستادی اجرا نماید.

با گذشت بیش از سه‌دهه از تأسیس نهاد

سیاست‌گذاری و اجرایی حوزه‌های علمیه، تحولات چشم‌گیری در دوره‌های مختلف ایجاد شده است که مرهون زحمات و تلاش‌های زعما، علما و بزرگانی بوده که با مجاهدت خالصانه در راستای تحقق اهداف حوزه گام برداشته‌اند. با ارج نهادن به کلیه تلاش‌ها، مدیریت حوزه‌های علمیه در دور جدید نیز با توجه به شرایط، اقتضائات و مطالبات، ضمن اصلاح ساختاری مدیریتی حوزه، در ابعاد محتوایی و کارکردی نیز طرح‌های تحولی فراوانی در دستور کار دارد که در این جزوه به بخشی از آن‌ها اشاره شده است، ضمن این که طلاب و فضایی محترم با ساختار و سازمان مدیریتی حوزه‌های علمیه و نحوه ارتباط با واحدهای مختلف و پیگیری امور آموزشی، پژوهشی، تبلیغی و... آشنا خواهند شد.

ارائه نظرات و پیشنهادهای سازنده حوزویان عزیز جهت ارتقای کمی و کیفی برنامه‌ها و فعالیت‌های مرکز در پیشبرد اهداف متعالی حوزه‌های مقدسه، موجب امتنان می‌باشد.

اساس نامه
مرکز مدیریت
حوزه های علمیه

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

مقدمه

نظر به ماده ۱۱ «اساس‌نامه شورای عالی حوزه‌های علمیه» و به منظور تحقق اهداف مندرج در اساس‌نامه و نیز اجرای مصوبات آن شورا و منویات مراجع معظم تقلید و مقام معظم رهبری «اَمَّا يَلَلُ»، مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه که در این اساس‌نامه «مرکز مدیریت» نامیده می‌شود و طبق مفاد این اساس‌نامه و قوانین و مقررات مربوط اداره خواهد شد.

فصل اول: کلیات

ماده ۱- مرکز مدیریت نهادی دینی، علمی آموزشی، پژوهشی، تربیتی، تهذیبی و فرهنگی تبلیغی است که دارای شخصیت حقوقی عمومی غیردولتی و غیرانتفاعی

بوده و از استقلال مالی، اداری و استخدای تحت اشراف شورای عالی حوزه‌های علمیه برخوردار است. این مرکز، مدیریت و سرپرستی حوزه‌های علمیه و واحدهای تابعه آن را بر عهده دارد و منحصرأً برابر مفاد این اساس‌نامه اداره می‌شود.

ماده ۲- مدت فعالیت مرکز مدیریت نامحدود است.

ماده ۳- مرکز مدیریت دارای تابعیت جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

ماده ۴- مرکز اصلی مرکز مدیریت شهر قم می‌باشد و می‌تواند برای اجرای وظایف مقرر در این اساس‌نامه با رعایت قوانین و مقررات مربوط، نمایندگی‌هایی در داخل و خارج از کشور دایر و یا آن‌ها را منحل نماید.

ماده ۵- مرکز مدیریت و کلیه واحدهای آن مشمول تمام امتیازات و تسهیلات قانونی و معافیت‌های حوزه‌های علمیه، دانشگاه‌ها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی و غیردولتی، نهادها و مؤسسات عمومی

غیردولتی، نهادهای انقلاب اسلامی و مراکز دینی و فرهنگی می‌باشد.

فصل دوم: اهداف و وظایف مرکز مدیریت

ماده ۶- اهداف مرکز مدیریت به شرح ذیل می‌باشد:

- تأمین و تربیت عالمان و فقیهان وارسته و توانمند در عرصه آموزشی، پژوهشی، تبلیغی، تهذیبی و مدیریتی؛
- تأمین و تولید علم، اندیشه و فرهنگ متقن و متناسب با نیاز جوامع و در طراز جهانی مبتنی بر آموزه‌های قرآن و مکتب اهل بیت (علیهم‌السلام)؛
- دستیابی به علوم اجتماعی و انسانی مبتنی بر آموزه‌های وحیانی، در جهت استقرار تمدن جهانی اسلام؛
- تبلیغ کارآمد، فراگیر، هدایت‌گر و پاسخ‌گو به نیازهای دینی جامعه و نظام؛
- حضور فعال، مؤثر و برجسته در عرصه‌های فرهنگی و تمدنی در سطح بین‌الملل؛
- نقش آفرینی فعال و مؤثر در مدیریت تحولات

فرهنگی، اجتماعی و سیاسی همسو با نظام
اسلامی؛

- ایفای نقش مؤثر در طراحی، زمینه‌سازی و
استقرار نظامات اجتماعی اسلام.

ماده ۷- شرح وظایف مرکز مدیریت به شرح
ذیل می‌باشد:

- تربیت مجتهدان و عالمان وارسته و آشنا به
زمان در عرصه علوم اسلامی به‌ویژه در عرصه
فقه و اصول؛

- تربیت طلاب و فضلالی وارسته در شئون
تدریس، تربیت، تحقیق، تألیف، تبلیغ،
مدیریت و دیگر نیازهای جامعه اسلامی بر
اساس کارویژه‌های روحانیت؛

- شناسایی، جذب، رشد و شکوفاسازی استعدادهای
برتر و نخبگان حوزوی و بهره‌گیری از توانمندی‌های
آنان؛

- برنامه‌ریزی برای تقویت و تعمیق رویکرد دینی در
علوم انسانی و تولید نظام‌های معرفتی متناسب با آن؛
- توسعه نظریه‌پردازی در حوزه‌های مختلف
علوم اسلامی و انسانی؛

- نظارت و هدایت و برنامه‌ریزی و زمینه‌سازی انجام پژوهش‌های بنیادین و کاربردی در حوزه دین، متناسب با نیازهای حوزه‌های علمیه، نظام اسلامی و جهان اسلام؛
- تدوین و نشر متون آموزشی، کمک آموزشی و محصولات علمی و فرهنگی؛
- برنامه‌ریزی برای ارتقای سطح معنوی، اخلاقی و رفتار اسلامی حوزویان و خانواده‌های آنان؛
- برنامه‌ریزی برای افزایش مشارکت و آگاهی سیاسی و اجتماعی حوزویان و تعمیق بینش، دانش و مهارت آن‌ها؛
- تقویت جریان‌های علمی - فرهنگی زمینه‌ساز تحقق معارف و ارزش‌های اسلامی با تأکید بر اندیشه‌های حضرت امام رحمته‌الله و مقام معظم رهبری و منویات مراجع عظام تقلید؛
- مشارکت فعال در سیاست‌گذاری‌های کلان علمی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی کشور؛
- ایفای نقش مؤثر در اعتلای فرهنگ دینی و اخلاق و معنویت اسلامی در جامعه؛
- تأسیس، اداره و حمایت از مؤسسات آموزشی،

پژوهشی، فرهنگی، تربیتی و مؤسسات
مردم نهاد؛

● جلوگیری از نفوذ بیگانگان و عناصر وابسته و

جریان‌ات منحرف بین طلاب و روحانیون؛

● تقویت تعامل حوزه‌های علمیه با نهادهای

علمی - فرهنگی ملی و بین‌المللی؛

● ایجاد، احیا، مدیریت، اداره و تبدیل به احسن

نمودن تمامی موقوفات حوزه‌های علمیه

توسعه و گسترش منابع مالی پایدار؛

● احیا، حفظ و معرفی میراث حوزه‌های علمیه؛

● طراحی، استقرار و بهینه‌سازی نظام‌های

جامع آموزشی، پژوهشی، تهذیبی و تربیتی،

اداری مالی، خدماتی و معیشتی، فن‌آوری،

عمرانی، آمار و اطلاعات حوزه‌های علمیه؛

● تأسیس، اداره، حمایت و گسترش واحدهای

حوزوی در سطح ملی و بین‌المللی؛

● حمایت از دانش‌آموختگان حوزه در انجام

فعالیت‌های علمی، تبلیغی و فرهنگی و ارتقای

سطح علمی؛

● تصویب کلیه قوانین و مقررات و آیین‌نامه‌های

مورد نیاز در چارچوب سیاست‌های کلان
مصوب؛

● نظارت بر استفاده از عناوین حوزوی توسط
اشخاص حقیقی و حقوقی.

فصل سوم: مدیر مرکز مدیریت

ماده ۸- مدیر مرکز مدیریت بالاترین مقام
اجرایی است که توسط شورای عالی
حوزه‌های علمیه به مدت ۴ سال منصوب
می‌شود و انتخاب مجدد وی بلامانع است.
تبصره: پذیرش استعفا یا عزل مدیر مرکز
مدیریت توسط شورای عالی خواهد بود.

ماده ۹- وظایف و اختیارات مدیر مرکز:
شرح وظایف و اختیارات مدیر مرکز مدیریت
به شرح ذیل می‌باشد:

● برنامه‌ریزی، ساماندهی، هماهنگی، نظارت،
هدایت و راهبری حوزه علمیه و واحدهای
تابعه در چارچوب سیاست‌های کلان شورای
عالی؛

● اجرای مفاد اساس‌نامه و مصوبات شورای

عالی و نظارت بر حسن اجرای آن‌ها در حوزه
علمیه و واحدهای تابعه؛

● امضای مدارک علمی حوزه علمیه در
چارچوب ضوابط مصوب؛

● ایجاد سازمانی چابک، کارآمد و فراگیر متکی
به دانش، ارزش و سنت‌های اصیل حوزوی؛

● مسئولیت امور مالی، قبول تعهدات، پرداخت
دیون و اسناد مالی در چارچوب آیین‌نامه مالی
و معاملاتی؛

● حفظ و استیفای تمام حقوق مرکز مدیریت،
حوزه‌های علمیه و واحدهای تابعه و اقامه
هرگونه دعوی و صلح و سازش با رعایت
غبطه حوزه علمیه شخصاً یا با انتخاب
نماینده حقوقی و یا وکیل؛

● ارائه گزارش فعالیت مرکز مدیریت به شورای
عالی؛

● پیشنهاد برنامه بلندمدت، میان‌مدت و سالانه
مرکز مدیریت به شورای عالی؛

● تهیه و ارائه صورت‌های مالی، گزارش فعالیت
و تفریغ بودجه سالانه به شورای عالی؛

- نصب و عزل مدیران مرکز مدیریت و واحدهای تابعه بر اساس دستورالعمل مصوب؛
 - ارتباط با مراجع عظام تقلید و علمای حوزه؛
 - تصمیم‌گیری در خصوص اموال و دارایی‌های منقول و غیرمنقول مرکز مدیریت و واحدهای تابعه؛
 - افتتاح حساب نزد بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری؛
 - ارتباط با نهادهای و مراکز دیگر و ایجاد هماهنگی بین سایر نهادهای حوزوی؛
- تبصره: مدیر مرکز مدیریت می‌تواند به مسئولیت خود بخشی از اختیارات خود را به قائم‌مقام یا هریک از معاونان و مدیران واحدهای تابعه تفویض کند.

فصل چهارم: سایر موارد

ماده ۱۰- منابع مالی مرکز مدیریت:

منابع مالی مرکز مدیریت از طریق وجوهای شرعی، هدایا و کمک‌های بلاعوض اشخاص حقیقی و حقوقی، مساعدت‌های ولی فقیه و

مراجع عظام تقلید، موقوفات و منابع پایدار، تسهیلات بانکی و اعتبارات و کمک‌های دولتی و درآمدهای حاصل از ارائه خدمات آموزشی، پژوهشی، انتشاراتی و فرهنگی تأمین می‌گردد.

ماده ۱۱- کلیه اسناد و اوراق بهادار و تعهدآور با امضای مدیر مرکز مدیریت به همراه مهر مرکز مدیریت معتبر است.

تبصره: اختیارات و مسئولیت‌های موضوع این بند کلاً یا بعضاً از سوی مدیر مرکز مدیریت قابل تفویض می‌باشد.

ماده ۱۲- مرکز مدیریت دارای مهر و سربرگ مخصوص می‌باشد.

ماده ۱۳- مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه دارای ردیف مستقل در قانون بودجه کشور می‌باشد و کلیه اعتبارات پرداخت‌شده به مرکز «کمک» تلقی شده و به هزینه قطعی منظور می‌شود.

ماده ۱۴- حسابرسی مرکز مدیریت توسط حسابرسان منتخب شورای عالی حوزه‌های علمیه صورت می‌گیرد.

تبصره: حسابرسی نهادهای ذی ربط که براساس قانون، حق حسابرسی و نظارت بر بودجه عمومی را دارند پس از تأیید ولی فقیه بلامانع است.

ماده ۱۵- هرگونه تغییر و اصلاح در مفاد این اساس نامه به پیشنهاد مدیر مرکز مدیریت و تصویب شورای عالی حوزه‌های علمیه صورت می‌پذیرد.

ماده ۱۶- درباره سایر مواردی که در این اساس نامه پیش‌بینی نشده یا اساس نامه احتیاج به تفسیر داشته باشد براساس نظر شورای عالی حوزه‌های علمیه عمل می‌شود.

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

سند چشم انداز
حوزه های علمیه

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

مقدمه

حوزه علمیه بر مبنای تعالیم قرآن کریم و مکتب اهل بیت (علیهم‌السلام)، مسئولیت مهم تبیین و تفسیر، تعلیم و تربیت، تبلیغ، دعوت و دفاع از دین را در راستای اعلای کلمه توحید به عهده دارد.

این رسالت عظیم، استمرار رسالت نبی مکرم ﷺ و اهل بیت (علیهم‌السلام) است که در عصر غیبت بر عهده فقیهان جامع الشرایط گذارده شده است.

حوزه‌های علمیه به عنوان مهد پرورش مجتهدان وارسته، با بهره‌گیری از منابع اصیل اجتهاد، اقامه دین را در ابعاد فردی، اجتماعی و حاکمیتی وظیفه خود می‌داند و در امتداد عظمت‌آفرینی خود، در عصر امام خمینی (ره)

به استقرار و استمرار حکومت اسلامی بر پایه فقه اهل بیت (علیهم‌السلام) اهتمام تام دارد. اکنون که این نظام مقدس پایه‌گذاری تمدن اسلامی را در دستور کار خود قرار داده است، بازخوانی رسالت، مأموریت‌ها، اهداف و برنامه‌های حوزه بر مبنای رهنمودهای حضرت امام (علیه‌السلام)، مقام معظم رهبری (دام‌ظله) و مراجع عظام تقلید (دامت برکاتهم) ضرورت مضاعف می‌یابد. امید است این تلاش گامی در جهت رضایت حضرت حجت (علیه‌السلام) و برپایی حکومت جهانی آن امام همام باشد؛ انشاءالله.

رسالت حوزه‌های علمیه

اقامه دین و اعلای کلمه توحید مبتنی بر اجتهاد بر پایه قرآن، سنت نبوی (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) و مکتب اهل بیت (علیهم‌السلام).

مأموریت‌های حوزه‌های علمیه

۱. استنباط، تبیین و تعمیق آموزه‌های اسلام و مکتب تشیع در عرصه‌های مختلف علوم و

معارف اسلامی به‌ویژه فقه؛

۲. تبیین روشمند و صیانت هوشمندانه از اسلام

ناب و مکتب تشیع؛

۳. نظریه‌پردازی و تولید علم در حوزه‌های

مختلف علوم اسلامی - انسانی؛

۴. تربیت نیروی انسانی برای رفع نیازهای دینی

جامعه، نظام اسلامی و حوزه‌های علمیه؛

۵. تبلیغ، ترویج، تثبیت و تعمیق ارزش‌ها و

معارف اسلامی در سطح ملی و فراملی؛

۶. پشتیبانی و حمایت از نظام اسلامی و هدایت

در جهت تحکیم، تقویت و اعتلای آن؛

۷. تلاش جهت تحقق تمدن اسلامی بر اساس

آیات قرآن کریم و آموزه‌های مکتب اهل

بیت علیهم‌السلام.

چشم‌انداز حوزه علمیه در افق ۱۴۰۴

حوزه علمیه در افق ۱۴۰۴ نهادی است

متعالی، مرجع نهادهای همسو، مؤثرترین

اسوه برای مخاطبان، فراگیر در سطح ملی،

پاسخ‌گو و نقش‌آفرین در سطح بین‌الملل

و پیشرو در ارائه جامع، متقن و فاخر دین و
مکتب اهل بیت (علیهم‌السلام).

در این افق حوزه علمیه برخوردار از
ویژگی‌های ذیل است:

۱. مرجعیت عالی رسمیت یافته در نظام‌های
تهذیبی - تربیتی، آموزشی، پژوهشی و تبلیغی
دینی؛

۲. توانمندی در تولید و توسعه دانش، بینش و
گرایش دینی فرد و اجتماع، همگام با نهضت
علمی و جنبش نرم‌افزاری؛

۳. پرچم‌داری استقرار حیات طیبه و تمدن
اسلامی در عرصه جهانی؛

۴. مرجعیت در مهندسی فرهنگ دینی در جهت
نهادینه‌سازی دین‌مداری مبتنی بر معارف
قرآن و عترت (علیهم‌السلام)؛

۵. ایفای نقش هدایتی در عرصه‌های فرهنگی،
سیاسی و اجتماعی نظام و جریان‌دادن دین در
زندگی فردی، اجتماعی و حاکمیتی؛

۶. تقویت و تعمیم فرهنگ جهاد و شهادت،
ایثارگری و ولایت‌مداری در امت اسلامی با

تأکید بر همگرایی و وحدت؛

۷. توانمندی در پیشگیری و مقابله با جنگ
نرم جهانی، انحرافات، خرافات و ابزارها و
روش‌های تخریبی دشمنان در عرصهٔ مقابله با
دین؛

۸. مرجعیت در تبیین و ترسیم فرهنگ اصیل
مهدویت؛

۹. سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری جامع‌نگر،
پویا و هوشمند در حوزه؛

۱۰. دارای سازمان‌های هم‌افزا، هماهنگ،
همگرا، متوازن، رسمی، چابک، پاسخ‌گو و
غیرموازی؛

۱۱. دارای منابع و سرمایه‌های انسانی متخصص،
خلاق، توانمند و مؤثر؛

۱۲. بهره‌مند از فناوری‌های مناسب و روزآمد
با حفظ شیوه و سنت‌های سلف صالح؛

۱۳. مستقل از نظر مالی؛

۱۴. دارای نظام نظارتی هدایتگر و سازنده.

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

نظام‌های جامع
حوزه‌های علمیه

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

مقدمه

در راستای تحقق سند چشم‌انداز حوزه‌های علمیه هر نظام جامع مأموریت محول شده خود را دنبال می‌کند تا هدف متعالی که در راستای سیاست‌های کلان مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه در هر بخش که برای آن ترسیم شده است به دست آید.

بخش اول: نظام جامع برنامه‌ریزی و نظارت حوزه‌های علمیه؛

بخش دوم: نظام جامع آموزش حوزه‌های علمیه؛

بخش سوم: نظام جامع پژوهش حوزه‌های علمیه؛

بخش چهارم: نظام جامع تبلیغ حوزه‌های علمیه؛

بخش پنجم: نظام جامع تهذیب حوزه‌های علمیه؛

بخش ششم: نظام جامع امور بین‌الملل حوزه‌های علمیه؛

بخش هفتم: نظام جامع امور طلاب و دانش‌آموختگان حوزه‌های علمیه؛

بخش هشتم: نظام جامع امور صیانتی حوزه‌های علمیه؛

بخش نهم: نظام جامع تأمین منابع مالی پایدار حوزه‌های علمیه؛

بخش دهم: نظام جامع مالی، اداری و پشتیبانی حوزه‌های علمیه؛

بخش یازدهم: نظام جامع منابع انسانی حوزه‌های علمیه؛

بخش دوازدهم: نظام جامع امور اجتماعی-سیاسی حوزه‌های علمیه؛

بخش سیزدهم: نظام جامع فضای مجازی حوزه‌های علمیه.

منشور حوزه‌های علمیه

مقدمه

اصول، سیاست‌ها و برنامه‌های کلان مبتنی بر رهنمودهای مقام معظم رهبری «اَمَّ ظِلَّةً»، مراجع عظام تقلید «اَمَّ ظِلَّةً» و مصوبات شورای عالی حوزه‌های علمیه در قالب موارد ذیل آمده است که براساس آن فعالیت‌های مرکز مدیریت برای هر سال مشخص و تعریف می‌گردد:

اول) ارزش‌های بنیادین حوزه؛

دوم) سیاست‌های مدیریتی؛

سوم) سیاست‌های آموزشی؛

چهارم) سیاست‌های تربیتی؛

پنجم) سیاست‌های پژوهشی؛

- ششم) سیاست‌های تبلیغی؛
- هفتم) سیاست‌های اجتماعی و سیاسی؛
- هشتم) سیاست‌های امور طلاب و دانش‌آموختگان؛
- نهم) سیاست‌های بین‌الملل؛
- دهم) سیاست‌های صیانتی؛
- یازدهم) سیاست‌های منابع انسانی و پشتیبانی؛
- دوازدهم) سیاست‌های منابع پایدار و موقوفات.

قائم‌مقام مدیر حوزه‌های علمیه در امور استان‌ها

مقدمه

به منظور انسجام‌بخشی و هماهنگی در تدبیر امور حوزه‌های علمیه استان‌ها و شهرستان‌ها با تصمیم مدیریت حوزه در دوره جدید، قائم‌مقام مدیر حوزه‌های علمیه در امور استان‌ها و شهرستان‌ها انتخاب شده و دارای سه مدیریت می‌باشد.

❖ واحدهای اداری

- مدیریت منطقه یک؛
- مدیریت منطقه دو؛
- مدیریت منطقه سه؛
- امور دفتری؛
- گروه بازرسی.

❖ اهم وظایف قائم مقام مدیر در امور استان‌ها

۱. ایجاد ارتباط نظام مند با شوراهای و مدیران حوزه‌های علمیه استانی و مناطق در انجام مأموریت‌ها و وظایف؛
۲. پایش جامع از طریق اخذ گزارش‌های ستادی، استانی و سایر نهادها و جمع‌بندی، تحلیل و فراتحلیل آن‌ها؛
۳. ارزیابی مستمر از وضع علمی حوزه‌ها و پیگیری مجدّانه جهت ارتقای سطوح تحصیلی و توسعه رشته‌های تخصصی، درس‌های خارج و گروه‌های علمی مورد نیاز در واحدهای حوزوی؛
۴. پیگیری و ارائه مستمر ارزیابی از وضعیت معنوی و اخلاقی مدارس علمیه و تلاش مجدّانه نسبت به ارتقای سطح شاخص‌های اخلاقی و تربیتی در واحدهای حوزه‌ای؛
۵. پیگیری و رسیدگی سریع به مسائل و مشکلات شوراهای و مدیریت‌های استانی؛
۶. معرفی ظرفیت‌ها و توانمندی‌های استان‌ها

به واحدهای ستادی و زمینه‌سازی برای انتقال
تجارب شوراها و مدیریت‌های استانی به
یکدیگر؛

۷. ارزیابی و رتبه‌بندی، مدیران استانی و
مدارس؛

۸. زمینه‌سازی جهت تعامل هدفمند مدیران
استانی با علمای بلاد و رفع تعارضات و
اختلافات؛

۹. تقویت و گسترش جلسات مشترک مدیران
استانی با شورای معاونان، واحدهای ستادی و
جلسات منطقه‌ای؛

۱۰. آشناسازی مدیران جدید با سیاست‌ها،
برنامه‌ها و قوانین و مقررات مرکز مدیریت با
همکاری واحدهای ستادی؛

۱۱. تلاش و پیگیری جدی با دفتر موقوفات
و منابع پایدار نسبت به توسعه منابع پایدار
استانی و مدارس علمیه؛

۱۲. برنامه‌ریزی و اقدام جهت تربیت،
دانش‌افزایی، مهارت‌افزایی و ساماندهی
کادر مدیریتی استانی و واحدهای حوزوی و

ارائه طرح ارتقای کادر مدیریت استان‌ها با
همکاری واحدهای ستادی؛

۱۳. پیگیری دریافت نقشه جامع سطوح
درآمدی مدارس از مدیریت‌های استانی و
تهیه جدول اولویت‌بندی توسعه منابع پایدار
جهت خودکفایی مدارس استان؛

۱۴. پیگیری حل مسائل فیما بین حوزه علمیه
با ائمه جمعه؛

۱۵. تدوین و ارائه طرح جامع معیشت و بیمه
کادر علمی و اداری مدارس ظرف سه ماه؛

۱۶. بررسی و تحلیل گزارش ارزیابی عملکرد
مدیران استانی و مدیران مدارس علمیه بر
اساس شاخص‌های مصوب؛

۱۷. ساماندهی کادر مدارس با استفاده از
سامانه‌های نرم‌افزاری؛

۱۸. ارزیابی عملکرد واحدهای ستادی نسبت
به ایفای وظایف در خصوص استان‌ها؛

۱۹. پیگیری نسبت به ارتقای زیرساخت‌های
فناوری اطلاعات برای ارتباط پیوسته با
مدیریت‌های استانی و مدارس؛

۲۰. پیگیری تدوین برنامه پنج‌ساله استان‌ها تا پایان سال جاری و ارائه الگوی «برنامه پنج‌ساله مدارس» با همکاری دفتر برنامه‌ریزی ظرف سه ماه؛

۲۱. پیگیری نسبت به فعال‌سازی شورای هماهنگی نهادهای حوزه‌ای در استان‌ها؛

۲۲. گسترش ارتباط با مدارس و مراکز صفی در شهرها و ارتقای جایگاه آن‌ها؛

۲۳. ارائه گزارش فصلی نسبت به واگذاری اختیارات ستادی به مدیریت‌های استانی و مدارس؛

همکاری با دفتر بررسی‌های راهبردی و مطالعات حوزه و روحانیت در تدوین تاریخ حوزه علمیه به تفکیک مدارس، مراکز و سطوح عالی بر اساس شیوه‌نامه مصوب.

❖ مهم‌ترین طرح‌ها و برنامه‌های اجرا شده و در

دست اقدام

۱. طرح بررسی وضعیت و ساماندهی احکام مدیران؛

۲. ارزیابی و رتبه‌بندی شوراهای مدیریت‌های استانی و مدارس؛
۳. برنامه‌ریزی جهت تسهیل در ایجاد ارتباط با اعضای شوراهای مسئولان مدارس علمیه کشور؛
۴. ارزیابی مدیریت‌های موجود؛
۵. تأمین کادر مدیریت‌های استانی و مدارس؛
۶. تهیه طرح واسپاری انجام امور اجرایی و اداری مدرسه به طلاب؛
۷. طراحی الگوهای گوناگون مراکز و مجتمع‌های علمی حوزوی و مدیریت‌های استانی و شهرستانی؛
۸. هدایت و پیگیری تربیت نیرو برای تأمین نیازهای نظام اسلامی؛
۹. ارزیابی شوراهای موجود؛
۱۰. تدوین طرحی جهت انعکاس مستمر مسائل و مشکلات حوزه‌های علمیه استانی و واحدهای صفی تحت پوشش به ستاد مرکزی و ارائه پیشنهادها و اصلاحی و تکمیلی؛
۱۱. هدایت و پیگیری توسعه و ارتقای هدفمند و متوازن حوزه‌ها در همه ابعاد؛

۱۲. زمینه‌سازی جهت مشارکت مدیران استان‌ها و مدارس در امور راهبردی؛
۱۳. ارتباط با مجمع نمایندگان طلاب و فضلاء قم در استان‌ها و شهرستان‌ها؛
۱۴. پیگیری تدوین اسناد راهبردی در سطوح مختلف استان‌ها و شهرستان‌ها؛
۱۵. هدایت و پیگیری تدوین برنامه ۵ ساله استان‌ها و شهرستان‌ها؛
۱۶. هدایت و پیگیری طرح آمایش سرزمینی؛
۱۷. ایجاد سامانه دریافت نظرات و پیشنهادهای مدیران، اساتید و طلاب؛
۱۸. پیگیری طراحی و ابلاغ مدرسه الگو به مدارس کشور؛
۱۹. برگزاری دوره‌های دانش‌افزایی مدیران استانی و مدیران و کادر اجرایی مدارس؛
۲۰. تقویت بعد نظارتی مدیریت‌های استانی و افزایش اختیارات استان‌ها و مدارس.

دستیار ویژه و امور مشاوران

مقدمه

یکی از اقدامات مدیریت حوزه‌های علمیه در دوره جدید، انتصاب حدود ۲۰ مشاور در حوزه‌های مختلف مدیریتی، علمی، پژوهشی، آموزشی، فناوری، قرآنی، ارتباطات، رسانه‌ای، عمرانی و... بوده است تا به منظور پشتیبانی فکری در تصمیمات مهم خود از مشورت و نظرات آنان بهره‌مند گردد؛ که این امر، خود گام مؤثری در تحقق حوزه کارآمد و انقلابی و به‌روز می‌باشد.

در ساختار جدید مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، گروه مشاوران با مسئولیت مدیر گروه که از سوی مدیر حوزه‌های علمیه به این

سمت منصوب می‌گردد، امور مشاوران محترم را زیر نظر مستقیم مدیر حوزه دنبال می‌کند. انجام کلیه پیگیری‌ها، هماهنگی‌ها، امور اداری و برنامه‌ای مشاوران نیز در دبیرخانه‌ای با عنوان دبیرخانه گروه مشاوران زیر نظر مدیر گروه مشاوران انجام می‌پذیرد.

❖ واحد اداری

- دستیار ویژه و امور مشاوران؛
- دبیرخانه برنامه هفتم؛
- گروه مشاوران؛
- ستادهای راهبری؛
- امور دفتری.

❖ اهم وظایف دستیار ویژه و امور مشاوران

۱. شناخت دقیق دیدگاه‌ها و نظریات شورای عالی و مدیر حوزه‌های علمیه و تلاش در جهت تبیین و تحقق آن‌ها؛
۲. تلاش در جهت هماهنگ‌سازی واحدهای ستادی، در راستای اهداف و مأموریت‌های مرکز؛

۳. تلاش و همکاری به منظور پیشبرد برنامه‌های کلان حوزه به‌ویژه اجرای اولویت‌های ابلاغی (پیوست احکام) و طرح‌های تحولی از قبیل طرح آمایش و طرح درختواره رشته‌ها؛

۴. ایجاد وحدت رویه و رفع اختلافات واحدهای ستادی، صفی و شوراهای استانی؛

۵. دریافت دیدگاه‌ها و نظریات مدیران در موضوعات کلان در کلیه عرصه‌های حوزه و روحانیت به منظور پیگیری؛

۶. ارائه طرح کمیته انتصابات و پیگیری اجرای آن تا دو ماه؛

۷. شرکت در شوراهای کمیسیون‌ها و جلسات از طرف و به تشخیص مدیر؛

۸. طراحی و ایجاد سازوکارهای لازم به منظور بهره‌مندی متقابل حوزه و نظام از ظرفیت‌های علمی و کارشناسی؛

۹. شناسایی و ارائه پیشنهاد نسبت به اموری که ذاتاً جزء رسالت حوزه‌های علمیه می‌باشد ولی در نهاد حوزه و روحانیت برای آن ساختار و متولی تعریف نشده است؛

۱۰. انجام سایر وظایف و اموری که از سوی مدیر ابلاغ می‌گردد.

❖ مهم‌ترین طرح‌ها و برنامه‌های اجرا شده و در دست اقدام

۱. طرح ایجاد کارگروه‌های حلقه‌های مشاوره‌ای؛
۲. طرح تشکیل هسته مرکزی مشاوره؛
۳. تدوین آیین‌نامه‌های مشاوره‌های گروهی، شخصیتی و فردی؛
۴. تدوین طرح و تعیین مشاوران ویژه و مخاطب‌محور با نگاه درون‌حوزه‌ای؛
۵. تدوین طرح و تعیین مشاوران ویژه با نگاه برون‌حوزه‌ای؛
۶. تدوین طرح و تعیین مشاوران امور بین‌الملل (حوزه‌ای و غیر حوزه‌ای)؛
۷. تدوین طرح ایجاد مجمع مشاوران (مركب از تمامی گروه‌های مشاوران)؛
۸. همکاری در ایجاد بانک اطلاعات شخصیت‌های صاحب‌ایده در امور کلان‌حوزه؛

۹. طرح ایجاد گروه مشاوران از: طلاب جوان،
نخبگان و مدیران مدارس و مراکز؛
۱۰. طرح ایجاد مشاوره‌های ویژه و تخصصی.

حوزه مدیریت

مقدمه

با هدف تدبیر امور مرتبط با مدیر حوزه‌های علمیه، در ابعاد سازمانی و تشکیلاتی، ارتباطات اداری و عمومی معاونت‌ها، مراکز و هم‌چنین اساتید، طلاب و عموم حوزویان ارجمند، «حوزه مدیریت» در ساختار مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه تشکیل شده و با واحدهای اداری مصوب، به انجام امور در راستای مأموریت‌های محوله می‌پردازد.

❖ واحدهای اداری

- مدیریت مکاتبات و پیگیری‌ها؛

- مدیریت روابط عمومی؛
- امور مراجعات و جلسات؛
- امور برنامه‌ریزی، نظارت و مالی.

واحدهای مرتبط

- دبیرخانه شورای معاونان؛
- دبیرخانه شورای گسترش؛
- دبیرخانه دائمی اجلاس‌ها و همایش‌ها؛
- مرکز اسناد حوزه و روحانیت؛
- دبیرخانه مواجهه با حوادث غیرمترقبه؛
- دبیرخانه گروه‌های جهادی؛
- دبیرخانه دائمی یکصدمین سالگشت احیای
حوزه علمیه قم و دستاوردهای آن؛

❖ وظایف حوزه مدیریت

۱. گسترش ارتباط مؤثر میان مرکز مدیریت با مراجع عظام (مدظله‌م)، علما و فضلالی حوزوی و شخصیت‌های علمی و فرهنگی برجسته، شورای عالی و جامعه مدرسین؛
۲. گسترش ارتباط مؤثر و بهینه مدیر حوزه

با طلاب، اساتید، فضلا، نهادها و مجامع
حوزوی؛

۳. تشکیل کمیته دیدار و ملاقات با علما و فضلا
در سطح بلاد، ملی و بین‌المللی به نیابت از
مدیر محترم حوزه با هدف تکریم آنان؛

۴. تکریم مراجعین و هدایت و راهنمایی آنان
جهت حل و فصل مشکلات و رسیدگی به
درخواست‌ها؛

۵. تسهیل ارتباط مخاطبان با مدیر حوزه؛

۶. توسعه ارتباطات مدیر با نهادهای دانشگاهی
و بین‌المللی؛

۷. برنامه‌ریزی به منظور تقویت ارتباط عاطفی
و عملی کارکنان محترم و خانواده‌هایشان با
مدیر محترم؛

۸. توجیه و گزارش‌دهی صحیح، دقیق و
به‌هنگام از فعالیت‌های مرکز مدیریت با
تشکیل کمیته ارتباطات؛

۹. ارتقای سطح استانداردهای امور تشریفات
مرتبط با مهمانان داخلی و خارجی مدیر با
رعایت شئون حوزوی؛

۱۰. اطلاع‌رسانی کامل و به‌روز از فعالیت‌ها و اقدامات مرکز مدیریت در سطح حوزه و کشور؛

۱۱. برگزاری نمایشگاه دستاوردهای حوزه‌های علمیه در سطح ستادی و استانی؛

۱۲. انجام بازرسی‌های ویژه حتی المقدور به صورت گروهی حسب ارجاع مدیر حوزه‌های علمیه؛

۱۳. اعزام بازرس یا گروه بازرسی برای انجام بازرسی‌های ویژه یا ارزیابی و نظارت دوره‌ای؛

۱۴. ارائه گزارش آسیب‌شناسانه، آماری و تحلیل فصلی از موارد ارجاعی به بازرس جهت استحضار مدیر حوزه‌های علمیه؛

۱۵. تدوین آیین‌نامه «بازرسی» با همکاری دفتر برنامه‌ریزی و نظارت‌راهبردی ظرف یک ماه؛

۱۶. تقویت پیگیری‌های ویژه مرتبط با امور مدیریتی بر اساس ارجاعات مدیر حوزه‌های علمیه؛

۱۷. تدوین طرح «سطح حضور مدیر

حوزه‌های علمیه در فضای مجازی»؛
۱۸. ارزیابی، ارزشیابی، تحلیل و فراتحلیل
نامه‌ها و گزارش‌های دریافتی مدیر حوزه‌های
علمیه؛

۱۹. ارزیابی، ارزشیابی، تحلیل و فراتحلیل
سامانه سفیر و شبکه‌های مجازی مدیر؛
۲۰. جمع‌آوری، ساماندهی و طبقه‌بندی اسناد
مرتبط با مدیر با تأکید بر سخرانی‌ها و حفظ
و نشر آن؛

۲۱. جمع‌آوری کلیه اسناد حوزه و تقویت مرکز اسناد؛
۲۲. اهتمام به پیگیری تاریخ‌نگاری حوزه و
روحانیت با تأکید بر انتشار اسناد سازمانی
بر اساس تاریخ‌نگاری.

❖ مهم‌ترین طرح‌ها و برنامه‌های اجرا شده و در دست اقدام

۱. تدوین طرح جامع نظام ارتباطات مدیر
حوزه‌های علمیه؛
۲. اصلاح ساختار کلان و بهبود وضعیت و
انجام در امور کلان مدیریتی؛

۳. برنامه‌ریزی سفرهای استانی مدیر حوزه‌های علمیه و معاونان و مدیران ستادی؛
۴. ساماندهی امور ارتباطات مدیریتی؛
۵. طراحی و اجرای برنامه ملاقات عمومی حوزویان با مدیر حوزه‌های علمیه و معاونان و مدیران ستادی؛
۶. پیگیری و برگزاری جلسات مدیر حوزه‌های علمیه با مدیران استانی، اساتید و طلاب سطوح عالی و مدارس قم؛
۷. هماهنگی و برنامه‌ریزی دیدار و ملاقات مدیر حوزه‌های علمیه با شخصیت‌های حقیقی و حقوقی؛
۸. اصلاح و تکمیل فرآیند اطلاع‌رسانی به حوزویان از کارکردها و عملکردها؛
۹. ساماندهی و برنامه‌ریزی متمرکز اجلاس‌ها و همایش‌ها؛
۱۰. ایجاد هماهنگی و نظارت بر برگزاری نمایشگاه دستاوردها و توفیقات حوزه‌های علمیه در ابعاد مختلف در دو سطح مرکزی و مدیریت‌های استانی؛

۱۱. تدوین تقویم مراسم و مناسبت‌های مذهبی، حوزه‌ای و ملی؛

۱۲. تولید و انتشار نشریه اطلاع‌رسانی داخلی؛

۱۳. تدوین دستورالعمل و فرایند امور پیگیری‌ها در کلیه سطوح (ستادی، استانی و مدارس) و اجرای آن؛

۱۴. پیگیری و تهیه گزارش‌های جامع مدیریتی با توجه به گزارش‌های دفتر برنامه‌ریزی و معاونت‌ها و مدیریت‌ها؛

۱۵. تدوین و تنظیم مسائل و مشکلات و طرح‌ها و ایده‌های طلاب و فضلا و ارائه به دفتر برنامه‌ریزی؛

۱۶. سامان‌دهی امور دبیرخانه‌ای مرکز مدیریت؛

۱۷. تدوین دستورالعمل نحوه بازرسی ویژه و اجرای آن؛

۱۸. بازدید از مدارس علمیه قم و شهرستان‌ها.

دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی

مقدمه

دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی با توجه به مأموریت محوله و در راستای استقرار نظام برنامه‌ریزی و ارزیابی راهبردی هدفمند، پاسخ‌گو، نتیجه‌محور و انعطاف‌پذیر و همچنین سازماندهی تشکیلات حوزه در جهت تحقق سند چشم‌انداز حوزه‌های علمیه، متشکل از چهار مدیریت: ۱. مدیریت برنامه‌ریزی راهبردی و بودجه و نظارت، ۲. مدیریت ساختار، تشکیلات و بهبود روش‌ها، ۳. مدیریت آمار و اطلاعات، ۴. مدیریت اندیشکده می‌باشد و به دنبال استقرار و بهبود نظام تصمیم‌گیری (راهبردی- عملیاتی)

با توجه به اسناد راهبردی، ایجاد مدیریت جامع هم‌افزار و یکپارچه در سیاست‌گذاری و واسپاری در اجرا و هم‌چنین به دنبال ارتقای فرهنگ سازمانی معنویت‌گرا و ارزش‌محور متناسب با رسالت و مأموریت‌های حوزه و در نهایت هماهنگ‌سازی در تدوین و استقرار نظامات در راستای تحقق چشم‌انداز حوزه علمیه خواهد بود.

❖ واحدهای اداری

- مدیریت اندیشکده؛
- مدیریت ساختار، تشکیلات و بهبود روش‌ها؛
- مدیریت برنامه‌ریزی راهبردی، بودجه و نظارت؛
- مدیریت آمار و اطلاعات؛
- دبیرخانه قوانین و مصوبات؛
- دبیرخانه تحقق طرح‌های تحولی.

❖ اهم وظایف دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی

۱. تلاش جدی در جهت عملیاتی‌سازی رهنمودهای مقام معظم رهبری دام‌ظله و مراجع

عظام تقلید، مصوبات شورای عالی به‌ویژه سند چشم‌انداز و منشور حوزه‌های علمیه و طراحی و پشتیبانی از اجرای برنامه پنج‌ساله مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛

۲. بهره‌گیری از ظرفیت‌های کارشناسی در طراحی و برنامه‌ریزی‌ها و به حداقل رساندن زمان کارشناسی طرح‌ها و پاسخ‌گویی به‌موقع به ارجاعات مدیر؛

۳. راهبری اصلاحات در نظام‌های آموزشی، پژوهشی، خدماتی و فرهنگی حوزه‌های علمیه بر اساس رویکرد تمدنی و کل‌نگر؛

۴. رصد، شناسایی، نظارت و جهت‌دهی به تحول در حوزه‌های علمیه و پیگیری اجرای طرح‌های تحولی؛

۵. تکمیل طرح تدوین نظام جامع برنامه‌ریزی و نظارت و زمینه‌سازی برای استقرار آن؛

۶. پیگیری مؤثر و مستمر جهت تکمیل و نهایی‌سازی تدوین نظام‌های جامع توسط معاونت‌های ذی‌ربط و کمک به استقرار آن‌ها (با ملاحظه مطالبات مقام معظم رهبری دام‌ظله و

مراجع عظام تقلید، رعایت مصوبات شورای عالی و نیز ملاحظه نسبت این طرح‌ها در موارد مرتبط با سایر نهادها و سازمان‌های حوزوی؛

۷. ایجاد ارتباط و تعامل با معاونت‌ها و سایر واحدهای ستادی، مدیریت‌های استانی، گروه مشاوران و نهادهای حوزوی و مشارکت دادن آن‌ها در طراحی و برنامه‌ریزی‌های راهبردی و کاربردی؛

۸. ارزیابی و رتبه‌بندی واحدهای حوزوی (ستادی و صفی) با هدف تخصیص بهینه منابع و امکانات؛

۹. آسیب‌شناسی فرآیندهای مدیریتی، عملیاتی و پشتیبانی و ارائه راهکار جهت بهینه‌سازی فرآیندها؛

۱۰. تکمیل ساختار و تشکیلات مرکز مدیریت (ستاد مرکزی، مدیریت‌های استانی و واحدهای صفی) با رویکرد چابک‌سازی و کوچک‌سازی تشکیلات طبق ساختار جدید؛

۱۱. تکمیل طرح کارسنجی، تعیین سازمان

نفرات، تدوین شرح شغل و شرایط احراز کلیه پست‌ها بر اساس ساختار مصوب؛

۱۲. پیگیری تصویب و عملیاتی‌سازی طرح آمایش و محور قرار دادن نتایج آن در برنامه‌های توسعه‌ای؛

۱۳. ارزیابی عملکرد برنامه‌ای و بودجه‌ای واحدهای ستادی به صورت ماهانه و ارائه میزان پیشرفت اجرای هر برنامه به مدیر حوزه‌های علمیه به همراه بیان مشکلات اجرایی و راهکارهای رفع مشکلات و موانع؛

۱۴. برنامه‌ریزی و اعزام منظم گروه‌های نظارت و ارزیابی و تهیه گزارش‌های میدانی؛

۱۵. شناسایی خلأهای قانونی در بخش برنامه‌ریزی و نظارت و ارائه پیشنهادی‌های اصلاحی و تکمیلی و نیز مشارکت در اصلاح، بهسازی و تکمیل قوانین مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه با ملاحظه پیشنهادی‌های معاونت‌ها.

۱۶. ارزیابی و رتبه‌بندی واحدهای حوزوی (ستادی و صفی).

❖ مهم‌ترین طرح‌ها و برنامه‌های اجراشده و در دست اقدام

۱. تکمیل نظام جامع برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی حوزه‌های علمیه؛
۲. تدوین برنامه پنج‌ساله حوزه‌های علمیه (ستاد، استانی، مدارس)؛
۳. نهایی‌سازی آمایش سرزمینی حوزه‌های علمیه؛
۴. طرح تدوین سند تحول حوزه‌های علمیه؛
۵. چاپ و نشر اسناد راهبردی و طرح‌های تحولی؛
۶. گفتمان‌سازی طرح‌های تحولی حوزه‌های علمیه؛
۷. تشکیل هیئت‌های اندیشه‌ورز؛
۸. تشکیل بانک طرح‌ها و پیشنهادها؛
۹. طرح اصلاح ساختار سازمانی حوزه‌های علمیه (صف و ستاد)؛
۱۰. ارائه طرح سامانه جامع پیشنهادها؛
۱۱. برنامه‌ریزی برای حذف امور متداخل و موازی؛

۱۲. طرح جامع همکاری نهادهای حوزه‌ای؛
۱۳. طراحی و استقرار نظام بودجه‌ریزی
عملیاتی؛
۱۴. طراحی برنامه آموزشی آمار و اطلاعات
ویژه کارکنان مرکز مدیریت؛
۱۵. طرح رصد نخبگان و استعدادهای مدیریتی
و برنامه‌ریزی؛
۱۶. طرح نظارت بر مدیریت‌های استانی؛
۱۷. طبقه‌بندی مصوبات شورای طرح و برنامه
بر اساس معاونت‌ها و دفاتر مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه؛
۱۸. طرح تدوین سند راهبردی استانی؛
۱۹. طرح تدوین برنامه میان‌مدت حوزه‌های علمیه؛
۲۰. تدوین طرح سازمان وقف حوزه؛
۲۱. نهایی‌سازی طرح شناسنامه جامع دیجیتال
مدارس علمیه تحت وب؛
۲۲. طرح رتبه‌بندی واحدهای آموزشی و مراکز
تخصصی حوزوی؛
۲۳. تکمیل و اجرای طرح جامع ارزیابی و
رتبه‌بندی واحدهای آموزشی.

معاونت آموزش

مقدمه

حوزه‌های علمیه، محل پرورش سربازان حضرت ولی عصر علیه السلام برای خدمت به اسلام و جامعه اسلامی است. این جایگاه بلند که چهره‌های درخشان تاریخ تشیع در آن پرورش یافته‌اند، محل آشنایی با مکتب اهل بیت علیهم السلام و کانون دلدادگان به خدای تعالی است؛ آنان که لذت کسب علم و معرفت را با هیچ چیز دیگری عوض نکردند و تا آن جا پیش رفتند که هیبت علم و تقوایشان، صاحبان زر و زور را به لرزه انداخت و ناچارشان کرد در مقابل اسطوره‌های علم و عمل، سر تعظیم فرود

آورند. آنچه در این نوشتار می‌آید، بیان وظایف و مأموریت‌های کلان و نیز آشنایی اجمالی با ساختار و نظام پذیرش و آموزش حوزه می‌باشد.

❖ واحدهای اداری

- مدیریت برنامه‌ریزی و توسعه علمی؛
- مدیریت ساماندهی و نظارت؛
- مدیریت امور تحصیلی؛
- مدیریت امور اساتید؛
- مدیریت سنجش و پذیرش؛
- برنامه‌ریزی، نظارت و امور مالی؛
- شورای آموزش؛
- مدارج علمی؛
- مرکز آموزش‌های مجازی و غیرحضوری.

❖ اهم وظایف معاونت آموزش

۱. جذب هدفمند و ارتقای کیفی و کمی پذیرش متقاضیان تحصیل در حوزه بر اساس برنامه پنج ساله؛

۲. ارائه طرح نظام آموزشی تربیت‌محور و پژوهش‌مدار در همه سطوح ظرف مدت شش ماه؛

۳. راه‌اندازی رشته‌های درختواره بر اساس طرح آمایش و نقشه اجرا با تسریع سرفصل‌نویسی، تربیت استاد و تهیه و تدوین منابع و متون؛

۴. ارتقای کیفی و افزایش کمی تدوین متون درسی بر اساس شاخص‌های اولویت؛

۵. اهتمام ویژه در همکاری با همه بخش‌ها به‌ویژه تهذیب و تربیت، پژوهش، تبلیغ و بین‌الملل به منظور اشراق رویکردهای تربیتی، پژوهشی، تبلیغی و بین‌المللی در همه ارکان و ساحت‌های نظام آموزشی؛

۶. توسعه همکاری، هماهنگی و هم‌افزایی میان مؤسسات پیرا حوزوی و ارائه طرح آن تا دو ماه؛

۷. ارتقا و توسعه سطوح عالی و رشته‌های تخصصی بر اساس درختواره دانشی در قم و استان‌ها؛

۸. توسعه موضوعی دروس خارج و فقه معاصر با توجه به نیازها و اقتضائات جامعه اسلامی

- و حوزه‌های علمیه با هدف تولید اندیشه دینی و گسترش مرزهای فقه و علوم اسلامی؛
۹. ارائه طرح برگزاری درس‌های خارج در رشته‌های غیرفقه و اصول ظرف مدت دو ماه؛
۱۰. تکمیل و اجرای دقیق طرح هدایت علمی تربیتی و تلاش جدی در جهت ارتقای سطح علمی طلاب به‌ویژه طلاب سطوح عالی؛
۱۱. تلاش برای ارتقای پایان‌نامه‌ها و واگذاری فرایند اجرایی آن به مراکز صفی و ارائه براساس نقشه جامع؛
۱۲. برقراری هم‌زمان کلاس‌های حضوری، تلفیقی و مجازی برخط با رعایت شیوه‌نامه‌های وزارت بهداشت در شرایط خاص و عدم تعطیلی کامل واحدهای آموزشی؛
۱۳. گسترش و تعمیق آموزش‌های مجازی و غیرحضوری در همه سطوح، مقاطع و لایه‌ها با بهره‌گیری از فناوری‌های پیشرفته با رعایت اصول و شاخص‌های حوزه‌های؛
۱۴. تقویت گروه‌های علمی تربیتی و فعال‌سازی آن‌ها؛

۱۵. پیشنهاد سیاست‌های کلان مرتبط با اساتید
به شورای عالی؛

۱۶. ساماندهی معیشت اساتید و کادر علمی
در سطح متناسب و بالاتر از سطوح اداری به
منظور رعایت منزلت و جایگاه والای استاد؛
۱۷. شناسایی و جذب اساتید دارای بالاترین
امتیازهای علمی، اخلاقی و انقلابی؛

۱۸. ارائه آیین‌نامه جذب «استاد ثابت» ظرف
مدت سه ماه؛

۱۹. توجه به جذب اساتید دارای تخصص
علوم انسانی و اسلامی؛

۲۰. طبقه‌بندی و ارتقای اساتید بر اساس
توانایی‌های علمی، مهارتی، پژوهشی و تبلیغی
و فعال‌سازی ستاد و دبیرخانه اساتید؛

۲۱. ارتقای سطح علمی و مهارت‌های تربیتی و
توانایی‌های پژوهشی اساتید؛

۲۲. تقویت ارتباط با اساتید از طریق راه‌اندازی هیئت‌های
اندیشه‌ورز و کمیسیون‌ها و جلسات مستمر با آن‌ها؛

۲۳. ارائه طرح «ساماندهی مدارس کشور و
قم» ظرف مدت سه ماه؛

۲۴. اجرای دقیق طرح محدودسازی دوره
تحصیل و همکاری با طرح ساماندهی
دانش آموختگان؛

۲۵. همکاری در تکمیل و اجرای طرح
حبل‌المتین با تأکید بر دانش‌آموزان و
دانشجویان؛

۲۶. ساماندهی مدارک حوزویان بر اساس
سطوح و عناوین درختواره رشته‌ها؛
۲۷. تلاش در جهت ارتقای منابع انسانی
آموزش؛

۲۸. همکاری در پیشبرد و ارتقای طرح
کمک‌هزینه‌های هدفمند اساتید و طلاب؛
۲۹. تقویت ارتباط با مدارس، مراکز و مؤسسات
فقهی و ارائه برنامه جامع آن ظرف مدت سه
ماه؛

۳۰. ارائه طرح «آزادی انتخاب استاد در پایه‌های
پنج، شش و سطح یک» با تأکید بر اشراف
مدرسه و طرح هدایت علمی تربیتی؛

۳۱. ارائه طرح برای تحصیل هم‌زمان طلاب در
دانشگاه‌ها و دانشجویان در حوزه؛

۳۲. ارائه طرح «ساماندهی رشته‌های حوزه‌های و علوم اسلامی در دانشگاه‌ها» و بهره‌گیری از فارغ‌التحصیلان علوم اسلامی دانشگاه‌ها با توجه به ملاحظات حوزه‌ای؛

۳۳. ارائه طرح جامع در خصوص رفع مشکلات طلاب دانشگاهی؛

۳۴. ارائه طرح جامع «تسهیل فرآیندهای آموزشی» و حذف کلیه مراحل غیرضروری در قم و استان‌ها به منظور آرامش خاطر طلاب عزیز و اساتید ارجمند.

❖ مهم‌ترین طرح‌ها و برنامه‌های اجراشده و در دست اقدام

۱. طرح توسعه دروس خارج در سطح کشور؛
۲. طرح «اصلاح برنامه آموزشی سطوح عالی حوزه‌های علمیه»؛
۳. طرح رتبه‌بندی و ارزیابی مدارس علمیه کشور؛
۴. طرح گروه‌های علمی تربیتی واحدهای آموزشی؛

۵. طرح اصلاح برنامه آموزشی سفیران هدایت؛
۶. تدوین آیین‌نامه نحوه صدور حکم تدریس؛
۷. ایجاد کمیته‌های کارشناسی جهت بازنگری
در آموزش سطوح عالی؛
۸. طرح هدایت علمی تربیتی؛
۹. طرح درختواره رشته‌ها و گرایش‌های
تخصصی حوزوی؛
۱۰. طرح اصلاح برنامه‌های درسی نظام قدیم
و جدید؛
۱۱. راه‌اندازی درس خارج فقه معاصر؛
۱۲. بازنگری و اصلاح تقویم آموزشی و ابلاغ
آن به کل استان‌ها؛
۱۳. تدوین طرح نظام جامع اساتید؛
۱۴. تدوین طرح توسعه رشته‌های تخصصی در
مراکز، استان‌ها و شهرستان‌های دارای ظرفیت؛
۱۵. تدوین آیین‌نامه تشکیل گروه‌های علمی
تربیتی در مدارس علمیه و مراکز تخصصی؛
۱۶. تدوین آیین‌نامه مسابقات علمی حوزویان؛
۱۷. تدوین طرح و دستورالعمل توسعه دروس
تابستانی؛

۱۸. تدوین دستورالعمل پذیرش طلاب آزاد فاقد پرونده؛

۱۹. سامان‌دهی طلاب سطوح عالی در قالب طرح هدایت تحصیلی؛

۲۰. توسعه آموزش‌های زبان؛ (برگزاری دوره‌های متمرکز آموزش زبان‌های عربی، انگلیسی، روسی، ترکی استانبولی و فرانسوی).

۲۱. فراهم کردن زمینه تدریس طلاب ممتاز سطح یک از طریق طرح استاد معین؛
۲۲. طرح رتبه‌بندی و ارزیابی مدارس علمیه کشور؛

۲۳. طرح نقشه اجرایی درختواره رشته‌ها؛

۲۴. ارتقای سطح علمی حوزه‌های علمیه از طریق اعزام اساتید خصوصاً در سطوح عالی و خارج.

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

معاونت پژوهش

مقدمه

مدیریت تولید دانش دینی و ساماندهی امور پژوهشی حوزه‌های علمیه، از ضرورت‌هایی بود که مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه را برانگیخت تا در سال ۱۳۷۳ «معاونت مدیریت در بخش تحقیقات»، تأسیس کند. از آن پس با گسترش فعالیت‌های پژوهشی حوزه‌های علمیه و بنا بر تأکید مقام معظم رهبری دام‌طه و بر اساس سیاست‌های شورای محترم عالی حوزه علمیه، «معاونت پژوهش حوزه» در سال ۱۳۷۸ رسماً فعالیت خود را در این عرصه آغاز

کرد. پس از استقرار ستاد حوزه‌های علمیه، معاونت پژوهشی حوزه‌های علمیه وارد عرصه جدیدی از فعالیت شد. این معاونت با سه مدیریت: «مطالعات و برنامه‌ریزی پژوهشی»، «مراکز و امور پژوهشی» و «ترویج پژوهشی» و همچنین مرکز اسناد و مدارک حوزه‌های علمیه، در طول بیش از هجده سال تلاش خود، کوشش‌های بسیاری را برای رسیدن به اهداف زیر به کار بسته است:

• نهادهای ساز و ارتقای مرجعیت علمی حوزه‌های

علمیه ؛

• نهادهای ساز فرهنگ تولید پژوهش و علم در

حوزه‌های علمیه مبتنی بر ارزش‌های اخلاقی؛

• تأسیس و توسعه علوم انسانی-اسلامی و نظامات

اجتماعی در راستای استقرار تمدن جهانی اسلام؛

• تعامل کارآمد و هم‌افزا با نظام‌ها و نهادهای

علمی، فرهنگی و اجرایی در سطح ملی و فراملی؛

• رشد و توسعه منابع، تجهیزات، امکانات و

زیرساخت‌های پژوهشی با تأکید بر ارتقا و

حمایت از منابع انسانی پژوهش.

❖ واحدهای اداری

- مدیریت مطالعات و برنامه‌ریزی پژوهشی؛
- مدیریت مراکز و امور پژوهشی؛
- مدیریت ترویج پژوهش؛
- امور برنامه‌ریزی، نظارت و مالیات
- امور دفتری؛
- شورای پژوهش؛
- دبیرخانه‌ها:
- دبیرخانه حمایت از طرح‌های پژوهشی؛
- دبیرخانه شورای اعطا؛
- دبیرخانه انجمن‌های علمی.

❖ اهم وظایف معاونت پژوهش

۱. شناسایی و مستندسازی سنت‌ها و میراث علمی حوزه‌های علمیه با هدف حفظ و حراست و بهره‌مندی هرچه بیشتر از آن‌ها؛
۲. زمینه‌سازی جهت تولید علم برای تأمین نیازهای حوزه، جامعه و نظام؛
۳. ارتقای سطح فعالیت‌های پژوهشی واحدهای

تابعه و پیوسته و بررسی عملکرد و کارایی آن‌ها
در شورای پژوهشی؛

۴. تهیه و تدوین نقشه جامع علمی حوزه‌های
علمیه؛

۵. برگزاری منظم کرسی‌های نظریه‌پردازی و
آزاداندیشی و انتشار نتایج آن؛

۶. توسعه و ارتقای کیفی انجمن‌های علمی
حوزه و تقویت کانون‌های علمی در مدارس و
مراکز تخصصی؛

۷. هماهنگی و هم‌افزایی مراکز و مؤسسات
حوزه‌ای و همسو در امور پژوهشی از طریق
ایجاد دبیرخانه ستاد همکاری‌ها؛

۸. تقویت صندوق حمایت پژوهشگران؛

۹. ارائه طرح جامع معیشت پژوهشگران آزاد
حوزوی؛

۱۰. ساماندهی و هدفمندکردن رساله‌های سطح
چهار در راستای نیازهای حوزه، جامعه و نظام؛

۱۱. حمایت از فعالیت‌ها و محصولات علمی
حوزه‌های علمیه به‌ویژه کتب و مقالات
علمی پژوهشی، تقریرات دروس خارج و...؛

۱۲. بهره‌گیری از ظرفیت تقریرات درس‌های خارج و شبکه‌سازی و مرتبط‌سازی آن‌ها با یکدیگر؛

۱۳. برقراری ارتباط بهینه، هوشمند و مجازی میان مراکز و نهادهای پژوهشی، محققان و استادان به‌ویژه در قلمرو درس‌های خارج؛
۱۴. زمینه‌سازی جهت دیجیتال‌سازی و هوشمندسازی منابع و متون اسلامی با بهره‌گیری از مؤسسات تخصصی؛

۱۵. طراحی و اجرای قطب‌های تولید علم و ترجمه به زبان‌های گوناگون با بهره‌گیری از همه ظرفیت‌ها؛

۱۶. ارتقای سطح نشریات علمی و تخصصی با اجرای طرح ارزیابی و رتبه‌بندی؛

۱۷. پیگیری و اجرای علم‌سنجی (نمره‌های پژوهشی، امتحانات شفاهی و مصاحبه‌های درس خارج)؛

۱۸. تقویت دبیرخانه شورای اعطا با هدف تسریع پاسخ‌گویی به درخواست‌ها؛

۱۹. آسیب‌شناسی مستمر از جریان فقه معاصر

و فلسفه‌های مضاف و ارائه راهکارهای
اصلاحی؛

۲۰. همکاری در راه‌اندازی دروس خارج در
عرصه علوم اسلامی؛

۲۱. تدوین طرح پژوهشگاه ظرف دو ماه؛

۲۲. ارائه طرح جامع تأسیس و توسعه مراکز
پژوهشی در استان‌ها و راه‌اندازی حداقل یک
مرکز پژوهشی در هر استان؛

۲۳. آسیب‌شناسی و ارتقای همایش کتاب سال
حوزه‌های علمیه و جشنواره علامه حلی؛
۲۴. اجرای طرح شناسایی، رتبه‌بندی و حمایت
از محققان؛

۲۵. پیگیری اجرای بهینه و به‌هنگام برنامه
حمایت از نیازهای پژوهشی نظام؛
۲۶. اجرای طرح برنامه جامع پژوهش طلاب و
اساتید؛

۲۷. اجرای طرح ارزیابی و رتبه‌بندی مراکز
پژوهشی؛

۲۸. اجرای طرح کارنامه پژوهشی طلاب و
اساتید؛

۲۹. اجرای طرح استاد پژوهشی.

❖ مهم‌ترین طرح‌ها و برنامه‌های اجراشده و در دست اقدام

۱. تکمیل نظام جامع پژوهشی حوزه‌های علمیه؛
۲. تدوین برنامه پنج‌ساله معاونت پژوهش؛
۳. تشکیل شورای تخصصی پژوهش؛
۴. تشکیل شورای پژوهش حوزه‌های علمیه؛
۵. تأسیس مرکز مطالعات راهبردی حوزه؛
۶. فعال‌سازی اتاق فکر انجمن‌های علمی؛
۷. ایجاد، توسعه و تقویت واحدهای پژوهشی در مدیریت‌های استانی؛
۸. طرح سامان‌دهی واحدهای پژوهشی حوزه؛
۹. تهیه و تدوین نقشه جامع علوم اسلامی حوزوی؛
۱۰. طرح تشویق و حمایت از تقریرات و مقالات طلاب سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم؛
۱۱. طرح سامان‌دهی پژوهشگران حوزه‌های علمیه؛

۱۲. طرح رتبه‌بندی مدیریت‌های استانی و مدارس به لحاظ پژوهشی؛

۱۳. طرح شناسایی میراث و سنن اصیل علمی و پژوهشی حوزه‌های علمیه؛

۱۴. تدوین طرح تأسیس و راه‌اندازی صندوق حمایت از پژوهشگران و واحدهای پژوهشی حوزه؛

۱۵. طرح حمایت از ترجمه آثار علمی حوزه‌های علمیه؛

۱۶. طرح حمایت از ایجاد واحدهای پژوهشی در مدیریت‌های استانی؛

۱۷. طراحی سامانه نیازسنجی پژوهش‌های دینی؛

۱۸. تدوین طرح بهره‌گیری از دروس خارج،

شبکه‌سازی و مرتبط‌سازی درس‌های خارج و

توسعه‌الگوی درس خارج رشته‌های غیرفقهی؛

۱۹. طرح «آیین‌نامه رتبه‌بندی پژوهشگران حوزوی»؛

۲۰. تدوین طرح جامع تعامل و همکاری‌های

علمی و پژوهشی داخلی و خارجی؛

۲۱. احیا و مستندسازی سنن علمی-پژوهشی
حوزه‌های علمیه؛

۲۲. تدوین طرح «انجام فعالیت‌های پژوهشی
در فصل تابستان جهت سطوح عالی»؛

۲۳. تدوین طرح نظام ساماندهای واحدهای
پژوهشی حوزوی؛

۲۴. برنامه‌ریزی و حمایت از توسعه دروس خارج
به رشته‌های غیرفقهی - مسائل مستحدثه؛

۲۵. تدوین طرح «ایجاد کانون‌های علمی
پژوهشی طلاب در واحدهای حوزوی»؛

۲۶. طرح تدوین درختواره علوم اسلامی؛

۲۷. طرح تأسیس شورای عالی علوم و
تحقیقات اسلامی؛

۲۸. طرح تأسیس پژوهش سرای استانی؛

۲۹. راه‌اندازی بانک اطلاعات پژوهشگران
حوزه؛

۳۰. تهیه سند تحول نشریات علمی حوزوی؛

۳۱. طرح تدوین الگوی پژوهشی سطوح عالی حوزه؛

۳۲. طرح تأسیس شورای هماهنگی مراکز
پژوهشی حوزه؛

۳۳. طرح تأسیس مرکز مدیریت ایده در علوم انسانی اسلامی؛

۳۴. برگزاری همایش کتاب سال حوزه با معرفی برگزیدگان و مؤلفان برتر؛

۳۵. تدوین طرح نظام ساماندهای واحدهای پژوهشی حوزوی؛

۳۶. برگزاری جشنواره علامه حلی در استان‌های کشور با معرفی پژوهشگران برتر.

معاونت تبلیغ و امور فرهنگی

مقدمه

در قرآن کریم، تبلیغ رسالات الهی از وظایف اصلی و اساسی انبیاء و حجج الهی شمرده شده است. در زمان غیبت، علمای اسلام، طلایه‌داران دفاع از عرصه‌های اعتقادی محسوب می‌شوند و وارثان انبیاء علیهم‌السلام و رسانندگان پیام الهی به مردم هستند. آنان وظیفه دارند تا احکام شرع مقدس اسلام را از منابع اولیه استخراج کنند و مبلّغان حوزه‌های علمیه نیز، عهده‌دار رساندن احکام، آداب و اخلاق اسلامی به مردم هستند. این وظیفه محقق نخواهد شد، مگر این‌که حوزه‌های

علمیه نسبت به این امر احساس تکلیف کنند؛ بنابراین شورای عالی حوزه‌های علمیه تأسیس معاونت تبلیغ و امور فرهنگی را تصویب کرد تا نسبت به امر مقدس تبلیغ برنامه‌ریزی لازم انجام شود.

این معاونت براساس رسالت ذاتی خود و شرح وظایف محوله از سوی شورای عالی و تأکیدات رهبر فقید انقلاب اسلامی، امام خمینی رحمته‌الله و مقام معظم رهبری دام‌ظله، بیش از ۲۵ سال در عرصه‌های مختلف تبلیغی فعالیت کرده و در بخش‌های مختلفی هم‌چون «امور مبلغان و هجرت»، «همکاری‌های تبلیغی و آموزش‌های کاربردی»، «هنر و رسانه»، «فرق و ادیان» و «امور برنامه‌ریزی و مالی»، شرح وظایف و مأموریت‌های ابلاغی را پیگیری نموده و به توفیقات ارزشمندی نایل شده است.

❖ واحدهای اداری

• مدیریت مسجد و هجرت؛

• مدیریت نهادهای آموزشی و قضایی؛

• مدیریت تبلیغ تخصصی؛

• مدیریت هنر و تبلیغ نوین؛

• مدیریت فرق و ادیان؛

• امور برنامه‌ریزی، نظارت و مالی؛

• امور دفتری؛

• شورای تبلیغ و امور فرهنگی؛

• دفتر مطالعات و تأمین محتوا؛

• مرکز آموزش‌های کاربردی و مهارتی.

❖ اهم وظایف معاونت تبلیغ و امور فرهنگی

۱. تقویت رویکرد ستادی، کلان و ملی در امر

تبلیغ و دانش‌آموختگان؛

۲. رصد همه نظامات حوزه با رویکرد تبلیغی

و پیگیری نهادینه‌سازی رویکرد تبلیغی در همه

نظام‌ها و برنامه‌های حوزه؛

۳. شناسایی، ارزیابی و جهت‌دهی آثار هنری

در راستای تولید و نشر هنر متعالی و حفظ و

صیانت از حوزه، روحانیت و نمادهای دینی؛

۴. پیگیری جهت ایجاد رویکرد و تأمین نیازهای

- محتوایی تبلیغ در همه رشته‌های علمی حوزه؛
۵. اجرای نظام‌مند و مجدّانه طرح آمایش و
ارائه گزارش مستمر از پیشرفت اجرای طرح؛
۶. ارائه طرح جامع شناسایی، رتبه‌بندی، ارتقا،
ساماندهی و حمایت از مبلغان و دانش‌آموختگان؛
۷. افزایش تعامل و تحکیم ارتباطات با نهادهای
تبلیغی و فرهنگی و ایجاد سازکار برای حرکت
هماهنگ و هم‌افزا؛
۸. برقراری ارتباط و تعامل گسترده و سازنده با
نهادهای نظام در راستای تحقق طرح آمایش؛
۹. تهیه برنامه‌های تبلیغی استانی متناسب با
آسیب‌های اجتماعی، معضلات فرهنگی و
نیازهای منطقه‌ای و فعال‌سازی مدیران استانی
در راستای اجرای برنامه‌های ابلاغی؛
۱۰. طراحی و ابلاغ برنامه جامع امور تبلیغی
مدارس علمیه و دانش‌آموختگان؛
۱۱. توسعه ظرفیت‌های علمی، محتوایی و
کارشناسی به منظور ارتقای سطح آگاهی‌های
دینی، بصیرت سیاسی جامعه و تعمیق گفتمان
اصیل اسلام و انقلاب اسلامی؛

۱۲. رصد و بررسی عقاید و اندیشه‌های فرق و ادیان و مقابله با جریان‌های انحرافی و التقاطی در سطح ملی از طریق تولید، انتشار متون و محتواهای مناسب، افزایش توان کارشناسی طلاب و مبلغان و بهره‌گیری از ظرفیت‌های مردمی و گروه‌های جهادی؛

۱۳. تعمیق و توسعه طرح هجرت، امین، بینات، جبل‌المتین، گروه‌های مردمی و خیرالبریه، متناسب با سند آمایش و نقشه جغرافیای فرهنگی و اعتقادی؛

۱۴. پیاده‌سازی اطلس تبلیغ، دانش‌آموختگان و اطلس فرق و ادیان؛

۱۵. برنامه‌ریزی به منظور تربیت خطبای برتر و نام‌آورد در سطح ملی؛

۱۶. آموزش، تربیت و ایجاد زمینه به‌کارگیری طلاب فاضل، مبتکر و مهذب در زمینه‌های هنر، رسانه و فضای مجازی با تأکید بر آموزش‌های فوق‌برنامه‌های هنری در مدارس؛

۱۷. برنامه‌ریزی و پیگیری برای هجرت علما و فضلا از قم به بلاد کشور با همکاری سایر نهادهای ذی‌ربط؛

۱۸. گسترش و عمق‌بخشی به فعالیت‌های تبلیغی در فضاهای رسانه‌ای، مجازی و شبکه‌های اجتماعی با تأکید بر تولید نرم‌افزارهای تبلیغی، بازی‌های رایانه‌ای و ایجاد لشکر سایبری در فضای مجازی جهت جریان‌سازی دینی و انقلابی؛
۱۹. تسهیل در صدور مجوز، تقویت و تخصصی‌کردن گروه‌ها، کانون‌ها، تشکله‌ها و مؤسسات تبلیغی، فرهنگی و جهادی و نظارت مستمر بر فعالیت‌های آنان؛
۲۰. تقویت پیوندهای عاطفی و عملی با طلاب، اساتید و فضلا و گروه‌ها و فعالان تبلیغی در سراسر کشور؛
۲۱. تولید شیوه‌های نو و جذاب و سازماندهی، حمایت از خلاقیت، نوآوری، رشد و شرکت‌های دانش‌بنیان در امر تبلیغ؛
۲۲. ایجاد و پشتیبانی محتوایی از شبکه‌های تبلیغی در سازمان‌ها و نهادها با استفاده از ظرفیت تبلیغی دانش‌آموختگان؛
۲۳. کارسازی و نظارت بر نحوه به‌کارگیری

طلاب و دانش‌آموختگان در انجام امور تبلیغی و فرهنگی توسط سازمان‌ها و نهادهای؛

۲۴. تقویت و توسعه تبلیغ تخصصی به‌ویژه در حوزه‌های دانش‌آموزی، مهدکودک و پیش‌دبستانی، اصناف و فرق و ادیان؛

۲۵. تدوین و تولید محتوای تبلیغ متناسب در عرصه‌های عمومی و تخصصی با تأکید بر کارویژه‌های روحانیت و سند آمایش؛

۲۶. توسعه خدمات اجتماعی روحانیت و نهادینه کردن فعالیت‌ها و خدمات جهادی روحانیون مخصوصاً در حوزه آسیب‌های اجتماعی و شرایط بحرانی؛

۲۷. طراحی و اجرای طرح ملی مواسات در میان مردم به منظور اقامه قسط و عدل؛

۲۸. ترویج و گسترش سبک زندگی اسلامی متناسب با شرایط روز و براساس مطالعات آینده‌پژوهی؛

۲۹. ایجاد و توسعه طرح روحانی خانواده و امام محله؛

۳۰. تلاش در جهت توسعه مساجد تراز و

- محوریت بخشی به مسجد در همه برنامه‌ها؛
۳۱. ارتقای توان تبلیغی مبلغان تحت پوشش و مبلغان آزاد برای تبلیغ در فضای سنتی، رسانه‌ای و مجازی (با برنامه‌ریزی و اجرای آموزش‌های حضوری، غیرحضوری، مهارتی و محتوایی، عمومی و تخصصی)؛
۳۲. تقویت بررسی و نقد هوشمندانه کتب آموزش و پرورش و تلاش جهت تدوین کتب درسی با رویکرد اسلامی؛
۳۳. بهره‌گیری کارشناسانه و حمایت از ظرفیت مجتمع آموزشی و پژوهشی تبلیغ و واحدهای آموزشی مرتبط؛
۳۴. تکمیل سریع درختواره آموزش‌های کاربردی و مهارتی و تهیه نقشه اجرا و سرفصل نویسی‌ها و تدوین متون؛
۳۵. ارتقای مرکز کاربردی مهارتی با تأکید بر رویکرد ستادی.

❖ مهم‌ترین طرح‌ها و برنامه‌های اجراشده و در دست اقدام

۱. تدوین نظام جامع تبلیغی و امور فرهنگی حوزه‌های علمیه؛

۲. تدوین برنامه پنج‌ساله معاونت تبلیغ و امور فرهنگی؛

۳. تفکیک تمامی امور مرتبط با سفیران هدایت اعم از امور برنامه‌ریزی، ستاد اجرایی و تشکیلاتی آن؛

۴. واگذاری کلیه امور فرهنگی مدارس به این معاونت؛

۵. تدوین و ارائه طرح ایجاد شورای اعطای مجوز مؤسسات و مراکز فرهنگی، تبلیغی و رسانه‌ای؛

۶. طرح ایجاد شورای هماهنگی مراکز و نهادهای فعال در عرصه فرق و ادیان؛

۷. تولید و انتشار کتاب و بروشور در عرصه فرق و ادیان؛

۸. فعال‌سازی گروه‌های مردمی در مواجهه با جریان‌ات انحرافی در عرصه فرق و ادیان (به همراه ارائه آموزش‌های لازم جهت نقد)؛

۹. تهیه اطلس فرهنگی مرتبط با ادیان و فرق انحرافی؛

۱۰. طرح فعال‌سازی گروه‌های تبلیغی در مناطق آسیب‌پذیر و حاشیه‌نشین؛

۱۱. راه‌اندازی مدرسه ویژه مستبصرین؛
۱۲. تدوین طرح بانک جامع اطلاعات مبلغان؛
۱۳. تدوین طرح تشکیل جامعه مبلغان کشور؛
۱۴. تدوین طرح سامان‌دهی تبلیغی طلاب و روحانیون غیرمحصل؛
۱۵. تدوین طرح جامع مسجد؛
۱۶. تدوین و ارائه طرح جبل‌المتین (آموزش، تزکیه و فعال‌سازی نیروهای فرهنگی)؛
۱۷. تدوین طرح جامع هنر؛
۱۸. طرح بررسی وضعیت و تحلیل موانع هجرت علما و اساتید حوزه علمیه قم به استان‌ها و شهرستان‌ها؛
۱۹. طرح خودگردانی و تأمین مالی مبلغان طرح هجرت از هر منطقه؛
۲۰. تشکیل شورای تبلیغ و امور فرهنگی؛
۲۱. بازنگری در قوانین اعزام و پشتیبانی؛
۲۲. بازنگری در قوانین ارزیابی برنامه‌ها و عملکرد مجموعه معاونت؛
۲۳. بازنگری و اصلاح آیین‌نامه‌های اجرایی؛
۲۴. بازنگری در جذب و راه‌اندازی مدارس امین؛

۲۵. توسعه امور مرتبط با مدارس امین: ۱.
- توسعه؛ ۲. توسعه آموزش طلاب برای حضور؛
۳. پاسخ به سؤالات دانش آموزان مشمول؛
۲۶. توسعه طرح هجرت؛
۲۷. تدوین طرح اطلس تبلیغی؛
۲۸. طراحی و استقرار طرح‌های تبلیغی مرتبط
با مساجد و مراکز فرهنگی (طرح بینات)؛
۲۹. طرح جامع نظام موضوعات دینی در کتب
آموزش و پرورش؛
۳۰. تدوین نظام جامع موضوعات سبک
زندگی اسلامی؛
۳۱. طرح آموزش مهارت‌های تبلیغی برای
طلاب حوزه‌های علمیه؛
۳۲. تدوین مجموعه طرح‌های توسعه تبلیغ در
فضای نت و فضای مجازی؛
۳۳. طرح ارتقای فعالیت‌های تبلیغی مبلغان
(تمسک به تقلین، پیوند آسمانی، امر به
معروف و نهی از منکر)؛
۳۴. آموزش مبلغان و خانواده‌های آنان؛
۳۵. ساماندهی مبلغان آزاد؛

۳۶. طرح تبلیغ در اماکن عمومی (سواحل
دریاها، جنگل، پارک و...)

۳۷. آموزش مبلغان و اساتید دانشگاه در حوزه
فرق و ادیان؛

۳۸. رصد فعالیت‌های فرق و ادیان در ابعاد
سیاسی، فرهنگی و اقتصادی؛

۳۹. اعزام مبلغان آشنا به مباحث فرقه‌ای به
مناطق خاص و نظارت بر آنها.

معاونت تهذیب و تربیت

مقدمه

حوزه‌های علمیه دارای ویژگی‌های منحصر به فردی هستند که آن‌ها را از سایر نهادهای آموزشی و تربیتی متمایز می‌کند. یکی از مهم‌ترین این ویژگی‌ها، جاذبه معنوی و اهتمام جدی و اساسی نسبت به اخلاق، تهذیب و تربیت طلاب است. فضای حاکم بر حوزه‌های علمیه، اخلاص و بندگی و تقوای الهی است که مهم‌ترین شرط موفقیت و رشد و بالندگی یک طلبه به شمار می‌رود.

❖ واحدهای اداری

- مدیریت مطالعات و برنامه‌ریزی تهذیبی؛

- مدیریت مشاوره و خانواده؛
- مدیریت قرآن و حدیث؛
- مدیریت اخلاق و تربیت؛
- شورای تهذیب و تربیت؛
- امور برنامه‌ریزی و نظارت و امور مالی؛
- امور دفتری؛
- دبیرخانه ستاد راهبری نظام جامع اندیشه اسلامی؛
- مرکز مشاوره اسلامی سماح.

❖ اهم وظایف معاونت تهذیب و تربیت

۱. تقویت مبانی فکری معرفتی، اندیشه دینی و اصلاح انگیزه‌ها و تقویت باور و ایمان به منظور نیل به دین‌داری خردمندانه و عاشقانه؛
۲. اشراق نگاه تربیتی و تهذیبی در همه شئون و ابعاد برنامه‌ها و عملکردهای نهاد حوزه و روحانیت؛
۳. توسعه برنامه‌های معرفتی مانند طرح ولایت، طرح کلی اندیشه اسلامی، طرح مطالعاتی شهید مطهری رحمته الله علیه؛

۴. توسعه برنامه‌های ارتقای اخلاقی و اصلاح انگیزشی؛

۵. اجرای برنامه‌های مستمر، ادواری و مناسبتی با هدف وعظ، تذکر و خودسازی؛

۶. تقویت ارتباط اعتقادی و معنوی طلاب با حضرت ولی عصر علیه السلام؛

۷. شناسایی، تربیت و بهره‌مندی از مربیان و مشاوران اخلاق برادر و خواهر در واحدهای آموزشی، تربیتی و اداری؛

۸. تقویت انس با قرآن و ارتقای مهارت‌های قرآنی و آشنایی با مناسک، دعاها و معارف ادعیه؛

۹. برنامه‌ریزی به منظور ارتقای آموزش‌های فوق برنامه تهذیبی در مدارس علمیه؛

۱۰. تقویت انجمن‌های طلبگی در عرصه تربیت و اخلاق در مدارس و مراکز آموزشی، تحت اشراف اساتید برجسته؛

۱۱. توسعه و نوآوری در الگوها و روش‌های تربیتی با تأکید بر موقعیت‌های بحرانی ضمن تحفظ بر میراث گران‌سنگ حوزه‌های علمیه؛

۱۲. توسعه مراکز مشاوره اخلاقی و تربیتی در

سطح مرکز استان‌ها و شهرستان‌ها؛

۱۳. توسعه دروس اخلاق عمومی و درس‌های

اخلاق ضمن تحصیل، توسط اساتید و ایجاد

حلقه‌های تهذیبی و تربیتی در مدارس کشور؛

۱۴. تدوین نظام تربیتی حوزه‌های علمیه و

ارائه آموزش‌های لازم به طلاب در ارتباط با

مبانی تربیت اسلامی و حوزوی؛

۱۵. آسیب‌شناسی، بازخوردگیری، اصلاح،

تکمیل و اجرای طرح جامع تربیتی؛

۱۶. نظارت، ارزیابی و رتبه‌بندی تهذیبی تربیتی

سالانه مدارس.

❖ مهم‌ترین طرح‌ها و برنامه‌های اجراشده و در

دست اقدام

۱. طراحی نظام جامع تهذیبی و تربیتی؛

۲. تدوین برنامه پنج‌ساله معاونت تهذیب و تربیت؛

۳. تشکیل شورای تخصصی تهذیب و تربیت؛

۴. طرح و آیین‌نامه دوره میثاق طلبگی (ویژه

داوطلبان ورود به حوزه)؛

۵. برنامه جامع تهذیبی و تربیتی حوزه‌های علمیه؛

۶. برنامه‌ریزی جهت برگزاری دروس اخلاق عمومی به صورت هفتگی؛

۷. طرح سیره‌های مطالعاتی؛

۸. برنامه‌ریزی جهت برگزاری دروس اخلاق برای طلاب سطوح عالی به صورت نظام مند؛

۹. طرح رتبه‌بندی مدیریت‌های استانی و مدارس به لحاظ امور تهذیبی و تربیتی؛

۱۰. تدوین شاخص‌ها و تهیه کارنامه تهذیبی و تربیتی ویژه طلاب؛

۱۱. طرح استعدادیابی طلاب حوزه‌های علمیه

۱۲. تدوین نهایی طرح تأسیس رشته مدیریت امور تهذیبی؛

۱۳. توسعه امور مشاوره‌ای در استان‌ها؛

۱۴. طرح توسعه اعزام اساتید اخلاق و مشاور به مدارس محروم کشور؛

۱۵. طرح آشنایی با تاریخ حوزه‌های علمیه و سیره سلف صالح؛

۱۶. طرح جهاد تربیتی ویژه مدیران، اساتید و معاونان تهذیب؛

۱۷. برگزاری دوره‌های قرآنی: حفظ، زیباخوانی و حفظ موضوعی، تربیت معلم روخوانی و روان‌خوانی، تفسیر اجمالی و مهارت‌های بیان تفسیر؛

۱۸. تدوین طرح تربیت و اعزام مروّجان قرآنی با محوریت سبک زندگی قرآنی؛

۱۹. تدوین طرح آسیب‌شناسی، نیازسنجی و اخلاقی، تربیتی حوزه‌های علمیه؛

۲۰. تدوین آیین‌نامه تشکیل شورای تهذیب و تربیت مدارس؛

۲۱. ابلاغ طرح جامع تربیتی و شروع اجرای این طرح در مدارس علمیه بلندمدت و استان‌ها؛

۲۲. تدوین دستورالعمل مربوط به تقویت مهارت‌های بنیادین طلاب؛

۲۳. تدوین طرح نشست‌های صمیمی اخلاقی و تربیتی در مدارس؛

۲۴. برگزاری کارگاه‌های تهذیبی و تربیتی؛

(اخلاق و اصول و فنون مشاوره، روان‌شناسی
رشد، مدیریت خانواده، تربیت فرزند، مشاوره
ازدواج، مدیریت تحصیلی، روش‌های اصلاح و
تربیت و...)؛

۲۵. برگزاری مسابقات کتاب‌خوانی با رویکرد
اخلاقی- تربیتی، جهت طلاب و خانواده‌های
آنان؛

۲۶. تهیه و تدوین «طرح ارتقای اخلاقی و
معنوی کارکنان حوزه»؛

۲۷. برگزاری طرح مطالعاتی آثار شهید
مطهری رحمته‌الله در مدارس علمیه سراسر کشور.

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

معاونت منابع انسانی و پشتیبانی

مقدمه

معاونت منابع انسانی و پشتیبانی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه بر اساس مصوبات شورای عالی حوزه‌های علمیه و به منظور ساماندهی و اجرای تمامی امور مربوط به مدیریت منابع انسانی و اداری، مالی، عمرانی، اجرایی و پشتیبانی حوزه‌های علمیه سراسر کشور تشکیل شده است.

❖ واحدهای اداری

- مدیریت منابع انسانی؛
- مدیریت امور مالی؛

- مدیریت توسعه و عمران؛
- مدیریت پشتیبانی؛
- مدیریت امور حقوقی؛
- امور برنامه‌ریزی و نظارت؛
- امور دفتری؛
- امور اجرایی مشهد مقدس؛
- کمیسیون توسعه منابع انسانی؛
- کمیسیون توسعه و عمران؛
- کمیسیون مالی و معاملاتی.

❖ اهم وظایف معاونت منابع انسانی و پشتیبانی

۱. ایجاد ارتباط نظام‌مند تعاملی مناسب با واحدهای ستادی و صف بر اساس اخلاق و قانون و دیگر دستگاه‌های مرتبط از جمله مجمع نمایندگان طلاب، مجمع عمومی جامعه مدرسین، تشکلهای حوزه‌های انجمن‌های علمی، نهادهای حوزه‌های و مرکز خدمات؛

۲. توجه ویژه به فرهنگ سازمانی، سنت‌ها و اصالت‌های حوزه‌ای و حفظ شئون حوزه‌های

علمیه و روحانیت در انجام امور مالی، اداری و منابع انسانی؛

۳. همکاری دقیق و نظام‌مند با دبیرخانه شورای عالی؛

۴. توسعه منابع انسانی بر اساس شناخت دقیق و عمیق از استعدادها و توانایی‌های نیروی انسانی به‌ویژه استعداد مدیریتی؛

۵. ارتقای اخلاق سازمانی، نظم، مسئولیت‌پذیری، دانش و مهارت نیروی انسانی و ایجاد انگیزه و روحیه جهادی در انجام وظایف محوله؛

۶. عنایت به ساماندهی نیروها بر اساس مصوبات شورای عالی و استقرار و اجرای طرح طبقه‌بندی و رتبه‌بندی مشاغل سازمانی؛

۷. برخورد کریمانه و اخلاق‌مدار با کارکنان و تلاش مضاعف برای بهبود وضعیت رفاهی و ارتقای کیفیت زندگی همکاران محترم در همه سطوح و لایه‌ها؛

۸. طراحی و ارزشیابی عملکرد مدیران و کارکنان بر اساس ارزش‌های اسلامی و الگوی مدیریت جهادی؛

۹. افزایش کارآمدی سازمانی با جذب نیروهای توانمند و نخبه؛

۱۰. توجه به رعایت عدالت در ارائه خدمات و پشتیبانی از نیروها و واحدها و تقویت همگرایی بخشی، کار گروهی و هم‌افزا؛

۱۱. کاهش تصدی‌گری و واگذاری اختیارات به مدیریت‌های استانی و واحدهای صفی قم؛

۱۲. بازنگری، اصلاح و تکمیل ضوابط و مقررات اداری، مالی و پشتیبانی و حذف فرایندها و بوروکراسی غیرضروری؛

۱۳. تهیه و تصویب آیین‌نامه دورکاری برای موقعیت‌های اضطراری؛

۱۴. تشکیل هیئت اندیشه‌ورز، نیازسنجی و نظرسنجی مستمر از واحدهای مختلف؛

۱۵. بهره‌گیری حداکثری از فناوری‌های پیشرفته و حذف حداکثری فرایندهای حضوری؛

۱۶. پیگیری مجدّدانه پرونده‌های حقوقی و تلاش در جهت حل و فصل آن‌ها و جلوگیری از تضییع حقوق حوزه؛

۱۷. ارائه فهرست جامع اختلافات حوزه با نهادهای در امورات مرتبط و پیگیری در جهت حل کامل آن‌ها؛

۱۸. تلاش و همکاری در جذب اعتبارات و بودجه‌ها؛

۱۹. انجام حسابرسی منظم و مستمر سالانه از واحدهای ستادی و مدیریت حوزه‌های علمیه استانی با هدف بهینه‌سازی عملکرد و کیفیت بخشی به مصرف بیت‌المال؛

۲۰. ساماندهی و اولویت‌بندی ساخت پروژه‌های عمرانی بر اساس طرح آمایش و نظارت نظام‌مند بر احداث و تکمیل پروژه‌های در حال ساخت؛

۲۱. تکمیل پروژه مفتاح مشهد بر اساس طرح جامع و پیگیری احداث حداقل دو طرح مفتاح در کشور؛

۲۲. احداث ساختمان ستاد مرکزی حوزه با جذب منابع خاص و براساس جدول زمان‌بندی و بهره‌برداری؛

۲۳. توسعه زیرساخت‌های لازم اداری، آموزشی

و پژوهشی متناسب با نیازها و اقتضائات
براساس ارزش‌ها و معماری اسلامی و با
رعایت شئون حوزوی؛

۲۴. تلاش و همکاری برای اصلاح و
ایجاد زیرساخت‌های مناسب ساختمانی،
سخت‌افزاری و نرم‌افزاری به‌ویژه مدارس
علمیه قم.

❖ مهم‌ترین طرح‌ها و برنامه‌های اجراشده و در دست اقدام

۱. تکمیل نظامات جامع منابع انسانی، مالی و
پشتیبانی؛

۲. تدوین برنامه پنج‌ساله معاونت منابع انسانی
و پشتیبانی؛

۳. پیگیری و سامان‌دهی امور بازنشستگان با
طرح و آیین‌نامه‌های مورد نیاز؛

۴. استقرار نیروی انسانی براساس ساختار
مصوب و در چارچوب مصوبات کمیته
استقرار؛

۵. پیگیری جهت حل مشکلات حقوقی و...

- مرتبط با ساخت ساختمان ستاد مرکزی واقع
در بلوار معلم؛
۶. پیگیری تملک زمین مربوط به حوزه‌های
علمیه در پردیسان؛
۷. پیگیری پرداخت و تصفیه دیون واحدهای
حوزوی و یا منسوب به حوزه، از طریق دولت
و در تعامل با استانداری و شهرداری؛
۸. انعقاد توافق‌نامه و پیگیری اجرای توافق‌نامه‌های
مرتبط با انجمن خیرین مدرسه‌ساز؛
۹. تهیه دستورالعمل نحوه به‌کارگیری نیروهای
ساعتی، برنامه‌ای و پروژه‌ای؛
۱۰. بازنگری و اصلاح نظام پرداخت حقوق و
دستمزد و معادل‌سازی آن با ساختار جدید؛
۱۱. اصلاح آیین‌نامه مالی و معاملاتی؛
۱۲. تدوین دستورالعمل‌های مربوط به امور
عمرانی.

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

مرکز امور طلاب و دانش‌آموختگان

مقدمه

مرکز امور طلاب و دانش‌آموختگان حوزه‌های علمیه در راستای ارائه خدمات، ارتقای معیشت و تأمین سلامت و نشاط طلاب، دانش‌آموختگان و خانواده‌های ایشان و گسترش و تعمیق فرهنگ ایشار و شهادت و پشتیبانی نظام‌مند فرهنگی، علمی، مهارتی و مدیریتی از طلاب، دانش‌آموختگان و خانواده‌های ایشان فعالیت می‌نماید.

این مرکز متشکل از سه مدیریت: «امور طلاب و ایشارگران»، «سلامت و تسهیلات» و «دانش‌آموختگان» می‌باشد که با توجه به

رسالت‌ها، مأموریت‌ها و شرح وظایف ابلاغی از سوی شورای عالی حوزه‌های علمیه وظیفه تهیه و تدوین پیش‌نویس طرح‌ها و برنامه‌ریزی فعالیت‌های فوق‌الذکر در راستای تحقق سند چشم‌انداز حوزه‌های علمیه و تحقق نظامی رسالت‌محور، توان‌مند، پاسخ‌گو، تأثیرگذار و پیشرو در انجام مأموریت‌ها عهده‌دار است.

❖ واحدهای اداری

- مدیریت امور فرهنگی و ایثارگران؛
- مدیریت امور تسهیلات؛
- مدیریت سلامت و امداد؛
- دفتر امور دانش‌آموختگان؛
- امور مالی، برنامه‌ریزی و نظارت؛
- امور دفتری؛
- کمیسیون امور طلاب و دانش‌آموختگان؛
- مرکز رشد حوزه‌های علمیه.

❖ اهم وظایف مرکز امور طلاب و دانش‌آموختگان

۱. ارتقای سطح معیشت طلاب، اساتید،

پژوهشگران و مبلغان متناسب با شئون و رسالت‌های حوزه؛

۲. هدفمندکردن شهریه، تسهیلات و خدمات حوزویان متناسب با تحصیل، تدریس، تحقیق، مدیریت علمی، فرهنگی، تربیتی و اداری؛

۳. هدفمندکردن شهریه، تسهیلات و خدمات دانش‌آموختگان بر اساس دوره «آماده به خدمت» و «مشغول به خدمت» مطابق طرح آمایش؛

۴. اجرای کامل طرح ساماندهی دانش‌آموختگان با همکاری معاونت‌های آموزش و تبلیغ ظرف مدت سه ماه؛

۵. زمینه‌یابی و پیگیری ایجاد فرصت‌های خدمت برای دانش‌آموختگان؛

۶. تکمیل شرح شغل و شاخص‌های دانشی و مهارتی کارویژه‌های روحانیت ظرف شش ماه؛

۷. برگزاری فعالیت‌های فوق‌برنامه و برگزاری اردوهای طلاب و اردوی خانوادگی؛

۸. بزرگداشت مناسبت‌های مذهبی، انقلابی و ملی و برگزاری مراسم، یادبود، تجلیل از مفاخر و شخصیت‌ها؛

۹. برنامه‌ریزی و راهبری ستادی اجلاس‌ها و همایش‌ها با همکاری معاونت‌ها و مراکز مربوطه؛

۱۰. سازماندهی و ارتقای فعالیت‌های بسیج طلاب، کانون‌ها و تشکل‌های فرهنگی؛

۱۱. تقویت تعامل و تقسیم کار با مرکز خدمات در تمامی مأموریت‌های محوله بر اساس تفاهم‌نامه منعقدده؛

۱۲. همکاری کامل در اجرای طرح آمایش با معاونت تبلیغ؛

۱۳. ارائه طرح جامع مسکن طلاب بر اساس طرح آمایش و مطالعات میدانی ظرف سه ماه؛

۱۴. ارائه طرح جامع «حمایت ویژه (بورسیه)» با تأکید بر گروه‌های هدف مانند نخبگان و استعدادهای برتر، ظرف سه ماه؛

۱۵. ارائه طرح جامع استفاده از خدمات

مشمولان طلاب در حوزه‌های تبلیغی،
پژوهشی، تدریسی و مدیریتی براساس طرح
آمایش؛

۱۶. ایجاد زمینه برای افزایش نرخ ازدواج طلاب
سالانه حداقل ده درصد (براساس سال پایه
۹۵)؛

۱۷. ارائه طرح بسته حمایتی از فرزندآوری
طلاب و روحانیون ظرف شش ماه؛
۱۸. ارائه طرح جامع ورزش طلاب ظرف سه
ماه؛

۱۹. طرح برگزاری اردوها و ورزش با توجه
موقعیت‌های ویژه؛

۲۰. پیگیری ارائه خدمات درمانی برای
بیمارهای خاص با استفاده از ظرفیت‌های
مرکز خدمات، خیران، سازمان‌های خیریه و
استفاده از ظرفیت‌های عمومی مانند بیمارستان
فوق تخصصی رضوی؛

۲۱. پیگیری در جهت تأمین منابع مالی و
امکانات لازم برای خودکفایی اقتصادی فعالان
فرهنگی و مبلغان؛

۲۲. ایجاد پایگاه کارآفرینی برای توانمندسازی

طلاب با حفظ شئون حوزوی؛

۲۳. سازماندهی و حمایت از تأسیس و توسعه

مراکز خلاقیت، نوآوری، رشد و شرکت‌های

دانش‌بنیان در حوزه‌های علمیه؛

۲۴. تعریف و استانداردسازی شاخص‌های کمی

و کیفی در عرصه‌های فرهنگی و خدماتی؛

۲۵. پیگیری اجرای طرح جامع ایجاد، تأسیس

و توسعه واحدهای اردوگاهی با عنوان

«مجمع‌های علمی، فرهنگی و تربیتی» (مفتاح)

حوزه‌های علمیه در چارچوب آمایش سرزمینی

واحدهای حوزوی؛

۲۶. شناسایی و استفاده از ظرفیت‌های نهادها،

سازمان‌ها و امکانات بالقوه و بالفعل،

فرهنگی، خدماتی و رفاهی و بسترسازی جهت

استفاده حوزویان و خانواده‌های ایشان؛

۲۷. ارائه خدمات ویژه به طلاب معمر،

ازکارافتاده و یا حادثه‌دیده جسمی و روحی

و پیگیری جهت ارائه خدمات و تسهیلات

کم‌مؤنه و دارای صرفه و صلاح به آنان.

❖ مهم‌ترین طرح‌ها و برنامه‌های اجراشده و در دست اقدام

۱. تکمیل نظام جامع امور طلاب و دانش‌آموختگان حوزه‌های علمیه؛
۲. انجام مقدمات تدوین برنامه پنج‌ساله مرکز امور طلاب و دانش‌آموختگان؛
۳. تفکیک امور مربوط به آموزش‌های کاربردی و مهارتی دانش‌آموختگان و ایجاد مرکز آموزش‌های مهارتی و کاربردی؛
۴. تفکیک کلیه امور صنفی از ستاد مرکزی و انتقال آن به سطوح پایین‌تر؛
۵. طرح جامع نظام معیشت طلاب و روحانیون؛
۶. طرح جامع آموزش‌های مهارتی کاربردی؛
۷. طرح جامع تربیت کادر برای نظام؛
۸. طرح جامع سامان‌دهی اردوهای مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛
۹. طرح کارآفرینی و اشتغال هدف‌مند حوزویان با تأکید بر حفظ نظام علمی حوزه؛
۱۰. طرح هدف‌مندسازی و ارتقای شهریه طلاب؛

۱۱. همکاری و هماهنگی با مرکز خدمات و ایجاد زمینه برای بهره‌برداری از ظرفیت‌های آن؛

۱۲. طرح رتبه‌بندی مدیریت‌های استانی و مدارس به لحاظ تغذیه و سلامت؛

۱۳. تدوین طرح اطلس دانش‌آموختگان حوزه؛

۱۴. تقویت و تکمیل طرح سامان‌دهی امور سرباز طلبه‌ها؛

۱۵. طرح پایان خدمت اساتید؛

۱۶. ارتقای سامانه نجم؛

۱۷. تدوین آیین‌نامه کد خدماتی؛

۱۸. تدوین آیین‌نامه شهریه هدف‌مند؛

۱۹. طرح جامع مجتمع‌های آموزشی، فرهنگی و تربیتی حوزه‌های علمیه (مدارس تابستانه)؛

۲۰. طرح هدفمندسازی شهریه حوزویان؛

۲۱. طرح بایسته‌های روحانیت برای درمان نارضایتی‌های مردم از نظام؛

۲۲. طرح جامع حوزه انقلابی؛

۲۳. طرح راه‌کارهای تعمیق و تقویت تعامل حوزه با سران سه قوه؛

۲۴. درختواره مهارتی بر اساس کارویژه
روحانیت؛

۲۵. طرح ساماندهی دانش‌آموختگان؛

۲۶. طرح آسیب‌های ضعف ارتباط حوزویان
با مردم و ارائه راهکارهای مناسب.

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

مرکز فناوری اطلاعات

مقدمه

مرکز فناوری اطلاعات حوزه‌های علمیه بر اساس مصوبه شورای محترم عالی حوزه متشکل از سه مدیریت می‌باشد:

۱. مدیریت نرم‌افزار؛ ۲. مدیریت شبکه و سخت‌افزار؛ ۳. مدیریت مطالعات و فضای مجازی؛ و با توجه به رسالت‌ها، مأموریت‌ها و شرح وظایف ابلاغی از سوی شورای عالی، وظیفه مدیریت و راهبری طرح‌ها و برنامه‌های فناوری اطلاعات را در راستای تحقق سند چشم‌انداز حوزه‌های علمیه بر عهده دارد.

❖ واحدهای اداری

- مدیریت راهبری و خدمات فناوری؛
- مدیریت زیرساخت و تولید؛
- مدیریت شبکه و سخت‌افزار؛
- امور تحقیق و توسعه؛
- امور امنیت؛
- امور برنامه‌ریزی و مالی؛
- امور دفتری؛
- کمیسیون فناوری اطلاعات.

❖ اهم وظایف مرکز فناوری اطلاعات

۱. برنامه‌ریزی جهت تحقق اهداف نظام جامع فناوری اطلاعات حوزه در ابعاد مختلف آن؛
۲. تلاش برای تکمیل زیرساخت‌های شبکه‌ای و سخت‌افزاری متناسب با سامانه‌ها و مأموریت‌های حوزه؛
۳. تقویت سخت‌افزاری ستاد و مدارس با تأکید بر مدارس قم و مراکز تخصصی؛
۴. ارتقاء، جمع‌بندی و یکپارچه‌سازی پایگاه‌های

داده و سامانه‌های مرکز مدیریت؛

۵. دیجیتال‌سازی و مجازی‌سازی کلیه خدمات

و فرایندها و توسعه سامانه پیشخوان برخط؛

۶. اهتمام ویژه نسبت به پشتیبانی برخط و

دائمی سامانه‌ها و خدمات با تأکید بر

پیشخوان ارتباطی؛

۷. طراحی نظام جامع خدمات برخط براساس

طرح‌های تحولی با تأکید بر طرح آمایش؛

۸. طراحی و تولید سیستم‌های خدمات علمی

فرهنگی و آموزشی متناسب با رسالت‌های

طلاب و سنت‌های حوزه‌ای؛

۹. ارتقای سطح زیرساخت‌ها و نرم‌افزارهای

مرتبط با آموزش مجازی متناسب با

موقعیت‌های بحرانی؛

۱۰. تقویت کتابخانه‌های مجازی و در دسترس

قرار دادن نرم‌افزارهای آموزشی و پژوهشی مبتنی

بر نظام آموزشی حوزه و درختواره دانشی؛

۱۱. ارائه اطلاعات جامع و شفاف به معاونت‌ها

و سایر بخش‌های ستادی به همراه ابزارهای

گزارش‌گیری، گزارش‌دهی، تحلیل و داده‌کاوی؛

۱۲. تسهیل و تسریع در اجرای برنامه‌های حوزه فناوری اطلاعات حسب درخواست‌ها و اولویت‌های واحدهای ستادی و صفی؛
۱۳. به‌روزرسانی، تکمیل سامانه‌های موجود معاونت‌ها و نیازسنجی و تأمین سامانه‌های مورد نیاز واحدهای صفی و ستادی از طریق خرید و یا طراحی سامانه‌های جدید؛
۱۴. ارائه طرح جامع امنیت و پیاده‌سازی آن؛
۱۵. اجرای مقررات و دستورالعمل‌های پدافند غیرعامل و ایمن‌سازی سخت‌افزاری و نرم‌افزاری پایگاه‌ها؛
۱۶. اصلاح ساختارهای اطلاعاتی موجود در جهت به‌دست‌آوردن و ارائه صحیح اطلاعات متناسب با نظام طبقه‌بندی؛
۱۷. استفاده از ابزارهای مبتنی بر هوش مصنوعی در ارائه خدمات عرصه آیتی و بازطراحی الگوی بومی هوش مصنوعی متناسب با نیازها و رسالت‌های حوزه؛
۱۸. شناسایی و استفاده بهینه از نرم‌افزارهای مشابه و پرهیز از اجرای پروژه‌های موازی به

منظور تسریع در ارائه خدمات و جلوگیری از
هدررفت منابع.

❖ مهم‌ترین طرح‌ها و برنامه‌های اجراشده و در دست اقدام

۱. طراحی نظام جامع حوزه و فضای مجازی؛
۲. طراحی نظام جامع فناوری اطلاعات؛
۳. تشکیل شورای فضای مجازی؛
۴. تشکیل کمیسیون فناوری اطلاعات؛
۵. طراحی و استقرار شبکه طوبی (دیجیتال
کنفرانس)؛
۶. راه‌اندازی حلقه علمی فضای مجازی
(انجمن‌های علمی حوزه)؛
۷. راه‌اندازی پیشخوان برخط خدمات حوزوی؛
۸. راه‌اندازی پیشخوان حضوری خدمات
حوزوی؛
۹. راه‌اندازی پیشخوان ارتباطی خدمات
حوزوی؛
۱۰. اتمام بازتولید سامانه‌های مرتبط با امور
طلاب؛

۱۱. راه‌اندازی سامانه آموزش مجازی؛
۱۲. راه‌اندازی سامانه مدیریت تولید و عرضه مجلات حوزوی؛
۱۳. راه‌اندازی سامانه ویدئوکنفرانس؛
۱۴. راه‌اندازی زیرساخت فنی تلویزیون اینترنتی؛
۱۵. تدوین طرح سامانه دروس خارج حوزه‌های علمیه (تقریر)؛
۱۶. تدوین طرح سامانه عرضه پایان‌نامه‌های حوزوی؛
۱۷. تدوین طرح جامع ارتقای آموزش و مهارت‌های فناورانه نیروهای سازمانی و طلاب؛
۱۸. تدوین الگوها و شاخص‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مدارس؛
۱۹. تدوین اولین برنامه پنج‌ساله مرکز فناوری اطلاعات حوزه‌های علمیه؛
۲۰. طراحی نظام مدیریت داده و اطلاعات یکپارچه در سامانه واحد؛
۲۱. استقرار سامانه‌های جدید مرکز امور طلاب؛

۲۲. برگزاری جشنواره طلاب فعال در فضای مجازی؛

۲۳. ایجاد فروشگاه اینترنتی محصولات حوزوی؛

۲۴. راه‌اندازی سامانه کنترل پروژه در مرکز مدیریت؛

۲۵. طرح بازآفرینی حوزه در فضای مجازی؛

۲۶. طرح پایگاه برخط پایان‌نامه‌ها و رساله‌های حوزوی.

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

مرکز امور صیانتی

مقدمه

با توجه به موقعیت تأثیرگذار عنصر دین و به تبع حوزه‌های علمیه و روحانیت در آینده تحولات جهان، بی‌تردید عالمان دینی حوزه‌های علمی شیعه، رسالتی سنگین بر دوش دارند. بدیهی است در چنین شرایطی، مسئولیت‌پذیری و قبول رسالت تاریخی همراه با عملکردی سنجیده، برنامه‌ریزی شده و هدفمند، انتظاری به‌جا از روحانیت و حوزه‌های علمیه است.

همین امر سبب شده است تا دشمنان اسلام و نظام جمهوری اسلامی در پی تخریب

و ضربه‌زدن به این پشتوانه ملت و هم‌چنین تاریخ بسیار درخشان حوزه‌های علمیه باشند و از تمامی نقشه‌ها و ابزارهای موجود استفاده نمایند. متأسفانه در این بین، عملکرد افراد محدودی در داخل حوزه‌های علمیه نیز به این اهداف دشمنان کمک نموده و آب به آسیاب آنان می‌ریزد؛ بنابراین وظیفه همه ماست تا از این پشتوانه عظیم و تراث به یادگار مانده از ائمه معصومین و عالمان دین، صیانت و حفاظت کنیم.

در این راستا مرکز امور صیانتی حوزه‌های علمیه، با هدف «حفاظت و صیانت از کیان حوزه و روحانیت در مقابل انحرافات و نفوذ بیگانگان» تشکیل شده است.

❖ واحدهای اداری

- مدیریت گزینش و استعلامات؛
- مدیریت بررسی گزارش‌ها و شکایات؛
- مدیریت مطالعات و پیشگیری؛
- مدیریت حفاظت؛

• برنامه‌ریزی، نظارت و امور مالی؛

• امور دبیرخانه‌ها؛

• امور دفتری.

❖ اهم وظایف مرکز امور صیانتی

۱. توجه به کرامت انسانی و حفظ حریم اشخاص حقیقی و حقوقی با حفظ مصالح حوزه و نظام روحانیت؛
۲. تقویت ارتباط و تعامل با نهادها و سازمان‌های امنیتی و قضایی جهت پیگیری امور مربوط به حفظ و صیانت روحانیت و حوزه‌های علمیه در عین رعایت استقلال حوزه‌های علمیه؛
۳. تقویت رصد و رویکردهای کنش‌گرایانه و پیشگیرانه با تأکید بر رویکرد تربیتی و اخلاقی؛
۴. ارائه طرح جامع تحول در حوزه صیانت براساس اسناد بالادستی؛
۵. آسیب‌شناسی تحلیلی مستمر و نظام‌مند از ناهنجاری‌ها، انحرافات و جریان‌ات فکری، اعتقادی، اخلاقی، اجتماعی و سیاسی و ارائه

راهکارهای عملیاتی و اجرایی، براساس الگوی
مصوب؛

۶. رسیدگی به ناهنجاری‌های طلاب و روحانیون
در فضای مجازی به‌ویژه افراد تأثیرگذار؛

۷. تأکید بر روش‌های اصلاحی و تربیتی فراتر از
روش‌های تنبیهی؛

۸. تعامل و هم‌افزایی با واحدهای ستادی
به‌ویژه معاونت تهذیب و تربیت؛

۹. بهره‌گیری از ظرفیت‌های کارشناسی درون و
بیرون‌سازمانی جهت ارتقای سطح کارایی و
اثربخشی فعالیت‌های مدیریت حوزه در امور
صیانتی؛

۱۰. ساماندهی، کیفی‌سازی و پاسخ‌گویی
به‌هنگام به‌استعلام‌ها، گزارش‌ها و رسیدگی
به شکایات اشخاص حقیقی و حقوقی؛

۱۱. شناسایی نقاط ضعف حفاظتی واحدهای
علمی و اداری حوزه و ارائه جهت رفع آن‌ها؛

۱۲. ارتقای زیرساخت‌های امنیتی در حوزه‌های
علمیه و بهره‌گیری روزآمد از همه ابزارها و
فن‌آوری‌ها با توجه به اقتضائات حوزه‌ای؛

۱۳. تشکیل هیئت اندیشه‌ورز و گروه‌های علمی تخصصی در حوزه امور صیانتی؛
۱۴. تهیه بولتن منظم و متناوب خبری-تحلیلی در مورد مسائل حوزه.

❖ مهم‌ترین طرح‌ها و برنامه‌های اجراشده و در دست اقدام

۱. تکمیل نظام جامع امور صیانتی؛
۲. انجام مقدمات تدوین برنامه پنج‌ساله مرکز امور صیانتی؛
۳. طرح تشکیل کارگروه‌های تخصصی صیانت؛
۴. تشکیل کارگروه هماهنگی نهادهای حوزوی و غیرحوزوی مرتبط با امور صیانتی؛
۵. طرح ایجاد بانک صیانتی و طبقه‌بندی اطلاعات؛
۶. صیانت از خانواده طلاب و روحانیون؛
۷. طرح فعال‌سازی کارشناسان استانی؛
۸. طرح جامع حفاظت و امنیت مدارس و مراکز حوزوی؛

۹. طرح شناسایی و آسیب‌شناسی جریان‌ات
حوزوی و جریان‌ات انحرافی فعال؛
۱۰. طرح آسیب‌شناسی جامع حوزه و
روحانیت؛
۱۱. طرح شناسایی و آماده‌سازی کادر مورد نیاز
نظام اسلامی (از نظر صیانتی)؛
۱۲. تدوین بولتن‌های تحلیلی و اطلاع‌رسانی؛
۱۳. تهیه و تدوین جزوات و بسته‌های آموزشی -
صیانتی؛
۱۴. طرح امحای پرونده‌های تخلفات
غیرضروری در چارچوب مصوبات شورای
عالی؛
۱۵. طرح تشکیل شورای صیانت از حوزه و
روحانیت؛
۱۶. طرح ساماندهی ورود اطلاعات به سامانه
سما امور صیانتی؛
۱۷. طرح حفاظت فیزیکی از اماکن حوزه‌های
علمیه.

مرکز ارتباطات و بین الملل

مقدمه

با عنایت به ابعاد جهانی و تمدنی دین اسلام و رسالت جهانی حوزه‌های علمیه که همان امتداد حرکت جهانی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام می‌باشد، با هدف ایجاد و تقویت رویکرد بین‌المللی در فعالیت‌های پژوهشی، آموزشی و تبلیغی حوزه‌های علمیه و حضور در عرصه‌های جهانی و ارائه دستاوردهای حوزویان به جهانیان، معاونت بین‌الملل سال ۱۳۹۰ هـ. ش در ستاد مرکزی حوزه‌های علمیه تأسیس شد و در تغییرات ساختاری ۱۳۹۵، این معاونت به مرکز ارتباطات و بین‌الملل تبدیل گردید.

این مجموعه، متولی تنظیم ارتباط و تعامل حوزه علمیه با مراکز و شخصیت‌های دیگر کشورها، به‌ویژه مراکز دینی و فرهنگی کشورهای خارجی است تا دیگر معاونت‌ها و مراکز حوزوی بتوانند دستاوردهای علمی و دینی خویش را به جهان عرصه کنند.

مرکز ارتباطات و بین‌الملل هم‌چنین مسئولیت ایجاد توانمندی‌های لازم برای حوزویان جهت فعالیت بین‌المللی، ایجاد رویکرد بین‌المللی در فعالیت‌ها و منشورات حوزه، رصد و نیازسنجی دینی و فرهنگی، ظرفیت‌شناسی و ظرفیت‌سازی در عرصه بین‌المللی را برعهده دارد.

این مرکز با پیگیری و اعزام اساتید برجسته حوزه‌های علمیه به سایر کشورها با هدف رویکرد بین‌المللی به آن‌ها و برای آشنایی بیشتر با فضای بین‌الملل و نیز دعوت از میهمانان خارجی از میان علما و دانشمندان برجسته سایر ادیان و مذاهب به حوزه علمیه قم، آن‌ها را با فضای حوزه‌های علمیه شیعی آشنا می‌سازد.

❖ واحدهای اداری

- مدیریت اروپا- آمریکا؛
- مدیریت آفریقا- عربی؛
- مدیریت آسیا- اقیانوسیه؛
- مدیریت ارتباطات؛
- امور برنامه‌ریزی و مالی؛
- امور دفتری؛
- شورای بین‌الملل؛
- شورای ادیان و مذاهب؛
- دفتر ادیان و مذاهب؛
- دفتر ارتباطات حوزه علمیه قم با نجف؛

❖ اهم وظایف مرکز ارتباطات و بین‌الملل

۱. حضور فعال، تأثیرگذار، به‌هنگام و جریان‌ساز در عرصه بین‌الملل با تأکید بر رویکرد تمدنی و آموزه مهدویت؛
۲. افزایش تعامل و تحکیم ارتباطات با نهادهای حوزوی به‌ویژه جامعه المصطفی‌العالمیه و نهادهای فرهنگی بین‌المللی و ایجاد سازکار

- برای حرکت هماهنگ و هم‌افزا؛
۳. بازشناسی معرفتی و ابزارهای تمدن غرب و نقد عالمانه آن به منظور بهره‌برداری از دستاوردها و تجربیات بشری؛
۴. شناخت و آگاه‌سازی طلاب نسبت به مسائل جهانی؛
۵. مسئله‌یابی بین‌المللی و بررسی هدفمند چالش‌های روز جهانی و تمدنی در عرصه‌های مختلف؛
۶. تبیین وجوه امتیاز و شاخص‌های تمدن اسلامی در پاسخ به بحران‌های بین‌المللی؛
۷. نگاه سیستمی و تمدنی به دین و تبیین رویکرد دین نسبت به سیستم‌های تمدنی و مدیریت جهانی؛
۸. بازتولید نظام ارزشی و حقوقی حاکم بر نهادهای بین‌المللی با تأکید بر عقلانیت و معنویت دینی؛
۹. عضویت و تأثیرگذاری در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی به‌ویژه نهادهای حقوق بشری؛
۱۰. بازنمایی الگوها و نمادها و شخصیت‌های

مذهبی در عرصه‌های جهانی به تناسب
فرهنگ‌ها و مقتضیات بین‌المللی؛

۱۱. تربیت طلاب عالم و مهذب در رشته‌های
علوم انسانی اسلامی و مطالعات بین‌رشته‌ای
به زبان‌های پرمخاطب بین‌المللی؛

۱۲. معرفی نظام‌مند ظرفیت‌های بین‌المللی
حوزه‌های علمیه و مکتب اهل بیت (علیهم‌السلام) در
عرصه‌های جهانی؛

۱۳. تلاش در جهت تثبیت ارزش‌ها و گفتمان
اسلامی، واژگان حوزوی و نمادهای دینی در
سطح بین‌الملل؛

۱۴. اجرای طرح جامع بررسی، شناسایی،
آینده‌پژوهی و تعامل حوزه علمیه با نهادهای
بزرگ بین‌المللی ادیانی و مذاهبی؛

۱۵. ساماندهی و ارتقای شکل‌های بین‌المللی
حوزوی، راه‌اندازی انجمن‌های علمی
بین‌المللی و شبکه‌سازی گسترده ارتباطاتی با
شخصیت‌های فاخر بین‌المللی؛

۱۶. راه‌اندازی و فعال‌سازی اتحادیه جهانی
حوزه‌های علمیه شیعی؛

۱۷. تولید محتوای علمی، راه‌اندازی نشریات تخصصی بین‌المللی و تقویت نهضت ترجمه آثار برتر علمی حوزه به زبان‌های تأثیرگذار و پرمخاطب؛
۱۸. فعال‌سازی کمیته‌های هم‌اندیشی منطقه‌ای و موضوعی با شرکت کارشناسان بین‌المللی و طلاب ایرانی و غیر ایرانی؛
۱۹. تأسیس و تقویت مدارس و مراکز تخصصی قطب بین‌المللی؛
۲۰. برنامه‌ریزی، ساماندهی و نظارت بر اعزام حوزویان جهت امر مقدس تبلیغ، حضور در کنفرانس‌ها و مجامع علمی و مدیریت مراکز فرهنگی دینی در عرصه بین‌الملل؛
۲۱. راه‌اندازی مجتمع، واحدهای آموزشی - پژوهشی و مراکز بین‌المللی؛
۲۲. راه‌اندازی و فعال‌سازی رابطین، نمایندگان و دفاتر نمایندگی‌های حوزه در خارج از کشور.

❖ مهم‌ترین طرح‌ها و برنامه‌های اجراشده و در دست اقدام

۱. تدوین نظامات جامع مربوط به مرکز

ارتباطات و بین الملل حوزه‌های علمیه شامل
نظام بین الملل، ارتباطات، رسانه و ادیان و
مذاهب؛

۲. تقویت ارتباط و تعامل با رهبران ادیان،
مذاهب و مجامع و مراکز بین المللی آن‌ها؛
۳. برگزاری دوره‌های آموزش تکمیل زبان
خارجی در خارج از کشور؛

۴. برگزاری کارگاه بین المللی برای فعالان
بین المللی و رابطان استانی؛

۵. تهیه تنظیم تقویم رخداد‌های مهم بین المللی
و بین الادیانی (مسیحیت، یهود، هندو، بودا،
زرتشت)؛

۶. تهیه و تدوین طرح جامع تفاهم‌نامه‌های
حوزه‌های علمیه؛

۷. زمینه‌سازی انعقاد تفاهم‌نامه‌های جامع
همکاری میان حوزه‌های مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه و نهادهای مختلف داخلی
از قبیل صداوسیما، جامعه المصطفی العالمیه،
دانشگاه فرهنگیان، سازمان بورس، مجمع
تقریب، کتابخانه مجلس و...؛

۸. تشکیل شورای خبرگزاری؛
۹. تدوین منشور جامع خبرگزاری حوزه‌های علمیه؛
۱۰. طراحی محتوایی تلویزیون اینترنتی؛
۱۱. تدوین طرح راه‌اندازی شبکه ویژه حوزه در صدا و سیما؛
۱۲. تهیه طرح صیانت از حوزه و روحانیت در رسانه‌ها؛
۱۳. شناسایی شبکه‌های ماهواره‌ای همسو و برگزاری جلسات هماهنگی با مسئولان آن‌ها؛
۱۵. شناسایی و معرفی فعالین نخبگان عرصه بین‌الملل و روحانیون و طلاب شهید این عرصه؛
۱۶. تهیه و تدوین آیین‌نامه جامع سفرهای خارجی شامل بورس تحصیلی، فرصت مطالعاتی، تدریس و حضور در همایش‌ها و نشست‌های بین‌المللی و...؛
۱۷. فعال‌سازی و استقرار شورای هماهنگی ارتباطات و بین‌الملل؛
۱۸. برگزاری کمیته‌های هم‌اندیشی فرهنگی

دینی بین‌المللی در ۲۵ اقلیم فرهنگی؛

۱۹. برگزاری دوره‌های آینده‌پژوهی در قالب

سلسله نشست‌های بین‌المللی؛

۲۰. ایجاد، سامان‌دهی و به‌روزرسانی بانک

اطلاعات فعالان و تشکیل‌های بین‌المللی

حوزوی؛

۲۱. برگزاری سفرهای علمی اندیشمندان

حوزوی، اساتید برجسته، کارشناسان، مدیران و

نویسندگان حوزه‌به‌همایش‌های بین‌المللی؛

۲۲. برگزاری همایش فعالان عرصه بین‌الملل؛

۲۳. شرکت و برگزاری نمایشگاه‌های مختلف

مانند نمایشگاه معرفی حوزه علمیه قم در

لبنان، نمایشگاه پژوهش، نمایشگاه مطبوعات،

نمایشگاه فعالان و تشکلهای بین‌المللی؛

۲۴. سامان‌دهی و اعطای مجوز به تشکلهای

حوزوی فعال در عرصه بین‌المللی؛

۲۵. ایجاد اتحادیه جهانی حوزه‌های علمیه

شیعی؛

۲۶. تدوین و انتشار کتاب احکام ویژه مخاطبین

بین‌المللی؛

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

۲۷. شبکه‌سازی نخبگان جهان اسلام؛
۲۸. ایجاد نهضت ترجمه در حوزه‌های علمیه؛
۲۹. تأسیس و تقویت مدارس قطب بین‌الملل.

دفتر امور اجتماعی و سیاسی

مقدمه

در پی تأکیدهای مقام معظم رهبری در خصوص ضرورت حفظ و استمرار رویکرد انقلابی در حوزه‌های علمیه و با عنایت به نقش بی‌بدیل حوزویان در حل مشکلات جامعه و نظام، در سال ۱۳۹۵ دفتر امور اجتماعی و سیاسی با مصوبه شورای عالی حوزه‌های علمیه در مرکز مدیریت حوزه تأسیس گردید.

بصیرت‌افزایی و ارتقای بینش سیاسی و معرفتی حوزویان نسبت به آموزه‌های اسلام

سیاسی و نهادینه‌شدن نقش فعال و تأثیرگذار آن‌ها در حفظ و تقویت نظام اسلامی و رشد آگاهی سیاسی حوزویان و جامعه در سطح ملی و فراملی؛ آگاهی‌بخشی به حوزویان پیرامون کاستی‌ها و ضعف‌های اعتقادی، بیماری‌های اخلاقی و آسیب‌های اجتماعی؛ احساس مسئولیت و اقدام جامع فرهنگی نسبت به پیشگیری و درمان معضلات جامعه با بهره‌گیری از ظرفیت حوزه و همه نهادهای ذی‌ربط فرهنگی و غیرفرهنگی نظام اسلامی، از مهم‌ترین اهداف این دفتر به شمار می‌رود.

❖ واحدهای اداری

- مدیریت مطالعات و رصد؛
- مدیریت برنامه‌ریزی ترویجی؛
- مدیریت خدمات اجتماعی، پیشگیری و درمان آسیب‌ها؛
- امور دفتری؛
- برنامه‌ریزی و نظارت؛
- کمیسیون اجتماعی و سیاسی.

❖ اهم وظایف دفتر امور اجتماعی و سیاسی

۱. اصلاح و تکمیل دوره‌های آموزشی کوتاه‌مدت و بلندمدت با رویکرد دانشی، بینشی، نگرشی و ارتقای بصیرت اجتماعی و سیاسی طلاب براساس سطوح آموزشی؛
۲. ارتقای سطح بصیرت و دانش سیاسی و اجتماعی اساتید؛
۳. ایجاد زمینه برای رشد فعالیت‌های جهادی و حمایت از گروه‌های جهادی؛
۴. استفاده از ظرفیت‌های موجود مراکز حوزوی، همکار و همسو برای برون‌سپاری اجرای برنامه‌ها؛
۵. الگوسازی شخصیت‌های انقلابی و جهادی از طریق معرفی و تقدیر و تجلیل از پیشکسوتان حوزه در عرصه خدمات‌رسانی ویژه و مستمر به انقلاب و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران؛
۶. دفاع از مشروعیت نظام اسلامی و پیشگیری همه‌جانبه از نفوذ دشمن در فرهنگ حوزه‌ها و

- ورود تفکر ضد انقلابی در بین حوزویان؛
۷. ارتقای جایگاه، نقش‌آفرینی و مرجعیت حوزه در عرصه‌های اجتماعی و سیاسی؛
۸. ارائه طرح جامع «خدمات اجتماعی و محرومیت‌زدایی حوزه و روحانیت»؛
۹. ارائه طرح جامع «مقابله با آسیب‌های اجتماعی با تأکید بر تقسیم کار واحدهای درونی و بیرونی»؛
۱۰. رصد و پیگیری رفتارهای خلاف شئون روحانیت و ویژه‌خواری‌ها با همکاری مرکز امور صیانتی؛
۱۱. تقویت فعالیت‌های محور مقاومت مرتبط با حوزه؛
۱۲. راهبری و تسهیل‌گری نسبت به ستاد حوزوی بحران؛
۱۳. طراحی نظام واکنش سریع و پیشگیرانه هوشمند حوزه در قبال مسائل سیاسی اجتماعی کشور؛
۱۴. تأثیرگذاری نسبت به فرآیند قانون‌گذاری در مجلس و شورای نگهبان؛

۱۵. فعال کردن پدافند غیرعامل حوزه‌های علمیه با همکاری با پدافند غیرعامل کشور؛
۱۶. تقویت رصد و اتخاذ رویکردهای کنش‌گرایانه و پیشگیرانه؛
۱۷. همکاری فعال با جمعیت هلال احمر در خصوص آموزش‌های امداد و نجات طلاب و خانواده‌های آنان؛
۱۸. پیشگیری از خروج شخصیت‌های حوزوی از دایره نظام اسلامی؛
۱۹. طرح اصول و سیاست‌های تعامل حوزه با نظام اسلامی؛
۲۰. ارائه طرح جامع «وحدت حوزه و دانشگاه»؛
۲۱. مواجهه با خطرات و آسیب‌های دینی اسناد بین‌المللی؛
۲۲. ارائه گزارش‌های آسیب‌شناسی سیاسی-اجتماعی و ارائه راهکارهای برون‌رفت؛
۲۳. تهیه پیش‌نویس مواضع مرکز مدیریت نسبت به امور سیاسی و اجتماعی با رویکرد پیشگیرانه، فعال و اثرگذار؛

۲۴. برخورد هوشمندانه و فعال با جریان طب اسلامی در حوزه‌های علمیه؛

۲۵. تهیه نظام مسائل کشور و تعیین اولویت‌های اجتماعی سیاسی حوزه بر اساس آن‌ها؛

۲۶. طرح آسیب‌های ضعف ارتباط حوزویان با مردم و ارائه راهکارهای مناسب.

❖ مهم‌ترین طرح‌ها و برنامه‌های اجرا شده و در دست اقدام

۱. تکمیل نظام جامع اجتماعی سیاسی حوزه‌های علمیه؛

۲. انجام مقدمات تدوین برنامه پنج‌ساله دفتر امور اجتماعی سیاسی؛

۳. ارائه برنامه‌های لازم در جهت وحدت روحانیت انقلابی به عنوان یک ضرورت مستمر و پایدار؛

۴. طرح شناسایی جریان‌های فکری انحرافی و نحوه مواجهه با آن‌ها؛

۵. برنامه‌ریزی جهت آشنایی طلاب با تاریخ مبارزات علما و حوزه‌های علمیه با

۶. حکومت‌های جبار و دشمنان خارجی؛
برنامه‌ریزی جهت ترویج مبانی انقلاب و
حمایت از ارزش‌های دینی و انقلابی؛
۷. طرح استقرار نماینده سیاسی و اجتماعی در
مدارس سراسر کشور؛
۸. بزرگداشت علمای ایثارگر و شهدای روحانی
تأثیرگذار در انقلاب اسلامی؛
۹. تدوین طرح نقش حوزه در کنترل آسیب‌های
اجتماعی.

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

دفتر امور موقوفات و منابع پایدار

مقدمه

یکی از افتخارات روحانیت و حوزه‌های علمیه شیعه استقلال مالی آنان است، به این معنی که نهاد روحانیت شیعه در طول تاریخ پرافتخار خود، به هیچ دولتی وابستگی اقتصادی و مالی نداشته است. بودجه حوزه‌های علمیه شیعه همواره از طریق وجوهات شرعی همچون خمس و اوقاف و نذورات و خیرات مردم متدین تأمین شده است. از روزگار گذشته تاکنون افراد خیر و متدین، املاک زیادی (زمین، باغ، مزرعه، کارخانه، مغازه و مجتمع تجاری و ...) را به

صورت وقف در اختیار مسئولین و متولیان مدارس و حوزه‌های علمیه قرار داده‌اند تا در جهت اداره حوزه‌های علمیه و افراد زیر پوشش آن به مصرف برسانند که نمونه‌های آن را در همه شهرهای ایران بلکه بسیاری از کشورهای اسلامی می‌توان دید.

علی‌رغم همه این مباحث، یکی از آسیب‌ها و مشکلات حوزه‌های علمیه تأمین بودجه با ثبات بوده است، زیرا اولاً، مدارس علمیه، با انگیزه‌های مختلفی تأسیس شده‌اند. گاهی یک روحانی که از حوزه علمیه قم به دیار خود بازگشته، اقدام به تأسیس مدرسه نموده است. گاهی هم جمعی از مؤمنین مدرسه‌ای ساخته‌اند. هرچند در زمان تأسیس، مشکل مالی وجود نداشته، مؤسس و بانی مدرسه به‌نوعی آن را تأمین می‌کرده است، ولی با گذشت زمان عواملی چون درگذشت مؤسس، کاهش انگیزه و توان مردم برای کمک و سایر تحولات اجتماعی، باعث شده است که مدرسه مشکل مالی پیدا نماید و در بعضی مواقع

متأسفانه سرانجام به تعطیلی مدرسه منجر شده است.

ثانیاً، مدارس علمیه‌ای که کمک‌های مردمی و وجوهات شرعی منبع مالی آن است، دارای مشکلات عدیده می‌باشند، زیرا این کمک‌ها ثبات و دوام ندارد؛ گاهی اوقات ممکن است این‌گونه کمک‌ها مدرسه را به لحاظ مالی تأمین کند، ولی گاهی ناچیز بوده و نمی‌تواند مشکل را حل نماید.

از دیرزمان یک پیوند وثیقی بین حوزه و وقف وجود داشته که شاید مبنای بنیان‌گذاران حوزه این بوده غیر از وجوهاتی که مردم پرداخت می‌کردند که در مواردی ناچیز و یا بی‌ثبات بوده، وقف یک بنیان پایدار است.

لذا موقوفات جزو منابع اصلی تأمین‌کننده حوزه‌ها به شمار می‌آیند. در سراسر کشور مدارس با موقوفات زیاد وجود دارند. غیر از موقوفات عام و یا موقوفات خاص که می‌شود جهت حوزه‌ها به تناسب استفاده کرد مثل

عنوان تبلیغ و یا مباحث قرآنی و سایر مباحث در وقف که در این رابطه، گذشته از تلاش‌های فراوان انجام‌شده قبلی، از سال ۱۳۹۵ دفتر امور موقوفات و منابع پایدار حوزه‌های علمیه تأسیس گردید و با دو مدیریت «موقوفات» و «منابع پایدار» پیگیری فزاینده‌ای را در این عرصه آغاز نمود.

❖ واحدهای اداری

- صندوق توسعه منابع پایدار؛
- مدیریت امور موقوفات؛
- مدیریت توسعه منابع پایدار؛
- گروه امور حقوقی؛
- امور دفتری؛
- کمیسیون امور موقوفات و تأمین و جذب منابع.

❖ اهم وظایف دفتر امور موقوفات و منابع پایدار

۱. ارائه الگوی توسعه منابع پایدار متناسب با شئون حوزه‌های علمیه؛
۲. ایجاد منابع کلان پایدار برای مرکز مدیریت در سطح کشور؛

۳. ارتباط و تعامل با نهادهای و سازمان‌های مرتبط با حوزه وقف به‌ویژه سازمان اوقاف و آستان قدس رضوی و ایجاد سازوکار لازم برای همکاری و هم‌افزایی؛

۴. تأسیس بنیاد وقف و منابع پایدار حوزه‌های علمیه؛

۵. وصول درآمدهای موقوفات موجود به صورت متمرکز و یا از طریق مدارس علمیه و قرارداد آن جزو منابع درآمدی و اعتباری با قابلیت برنامه‌ریزی سالانه به عنوان بخشی از منابع مالی پایدار؛

۶. ایجاد موقوفات و منابع جدید برای مرکز مدیریت، مدیریت‌های استانی و مدارس و افزایش بهره‌وری موقوفات، رقبات و منابع پایدار موجود؛

۷. پیگیری جهت کسب اجازه از مراجع عظام تقلید برای هزینه‌کرد بخشی از وجوهات شرعی در مصارف خاص مدارس علمیه و مراکز و مؤسسات؛

۸. ایجاد سازکار مناسب برای دریافت هر نوع هدایا، نذورات و یا تملیک اموال از اشخاص حقیقی و حقوقی؛

۹. فرهنگ‌سازی جهت وصیت به «ثلث» یا «صلح» نمودن اموال به نفع مدارس علمیه و مراکز و مؤسسات؛

۱۰. شناسایی ظرفیت‌ها و قوانین کشوری به منظور جذب اعتبارات و امکانات؛

۱۱. تقویت بنیاد خیرین حوزه‌های علمیه و فرهنگ‌سازی و تشویق خیرین جهت مشارکت در تأمین هزینه‌های جاری و عمرانی؛

۱۲. تقویت ارتباط با مؤسسان و هیئت‌امنای مدارس به منظور توسعه منابع پایدار؛

۱۳. تقویت بخش حقوقی و بهره‌گیری از کارشناسان و وکلای خبره و پیشنهاد قوانین و مقررات مورد نیاز به مراجع ذیصلاح کشوری؛

۱۴. ارائه گزارش‌های مستمر و فصلی از فعالیت‌های موقوفات و منابع پایدار حوزه‌ای با تأکید بر موضوع آسیب‌شناسی.

❖ مهم‌ترین طرح‌ها و برنامه‌های اجراشده و در دست اقدام

۱. تکمیل نظام جامع امور موقوفات و منابع پایدار؛
۲. تدوین برنامه پنج‌ساله دفتر امور موقوفات و منابع پایدار؛
۳. طرح جامع تأمین منابع پایدار، راه‌کارهای جذب مشارکت و سرمایه‌گذاری؛
۴. طرح تهیه زمین مناسب متعلق به حوزه در استان‌ها و شهرستان‌ها؛
۵. شناسایی خلأهای قانونی در بخش امور موقوفات و منابع پایدار؛
۶. طرح همکاری با بخش خیرین و جذب منابع مالی برای حوزه؛
۷. طرح پیگیری و سامان‌دهی موقوفات بین‌المللی حوزه‌های علمیه؛
۸. طرح ایجاد سامانه موقوفات حوزه‌های علمیه؛
۹. طرح پیگیری امور موقوفات حوزه‌های

- علمیه استان‌ها و شهرستان‌ها؛
۱۰. طرح جذب اعتبارات و امکانات عمومی و شخصی برای ایجاد زیرساخت‌ها و فعالیت‌های عمرانی؛
۱۱. تدوین اساس‌نامه ایجاد مؤسسات خیریه حوزوی (تحت پوشش غیرمستقیم)؛
۱۲. تدوین اساس‌نامه صندوق احیا و ایجاد موقوفات و توسعه منابع پایدار؛
۱۳. طرح تأسیس صندوق توسعه منابع پایدار حوزه علمیه.

مدیریت حوزه علمی قم

❖ واحدهای اداری

- امور طلاب و دانش‌آموختگان؛
- امور موقوفات و منابع پایدار؛
- امور صیانتی؛
- امور بین‌الملل؛
- فناوری اطلاعات؛
- امور دفتری؛
- دبیرخانه جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه؛
- دبیرخانه مکاتبات؛
- امور برنامه‌ریزی و نظارت.

❖ وظایف و اختیارات قائم مقام حوزه علمیه قم

۱. اجرای کلیه مصوبات شورای عالی حوزه‌های علمیه و مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛
۲. اجرای آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها و بخش‌نامه‌های ابلاغی از سوی مدیر محترم حوزه‌های علمیه؛
۳. پیشنهاد معاونان حوزه علمیه قم به مدیر حوزه؛
۴. مسئولیت امور مالی، قبول تعهدات، پرداخت دیون و اسناد مالی، در چارچوب آیین‌نامه مالی و معاملاتی؛
۵. امضای کلیه قراردادها و اوراق بهادار لازم، در چارچوب ضوابط و آیین‌نامه مالی و معاملاتی؛
۶. ارائه گزارش عملکرد مدیریت حوزه علمیه قم به مدیر حوزه؛
۷. برقراری ارتباط مؤثر با معاونت‌های حوزه علمیه قم، در چارچوب مصوبات؛
۸. پیشنهاد سیاست‌ها و برنامه‌های کلان

براساس نیازها و اولویت‌های حوزه علمیه قم
به مدیر حوزه‌های علمیه؛

۹. ارتباط، تعامل و همکاری با مراجع و

علماء، طلاب و روحانیون، نهادهای حوزوی

و غیرحوزوی حوزه علمیه قم براساس

سیاست‌ها و ضوابط ابلاغی؛

۱۰. ساماندهی، هم‌افزایی و ارتقای واحدهای

آموزشی^۱ حوزه علمیه قم؛

۱۱. ساماندهی و انتظام بخشی به امور اساتید

حوزه علمیه قم؛

۱۲. تحقق بخشی به مطالبات و منویات رهبری

معظم و مراجع عظام تقلید؛

۱۳. انجام دادن سایر وظایف محوله از سوی

مدیر حوزه علمیه قم.

۱. واحدهای آموزشی نظیر مدارس، مراکز تخصصی، مراکز هدایت علمی
تربیتی، مدرسه‌ها، مدرسه عالی و ...؛

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

مجتمع آموزشی و پژوهشی تبلیغ

❖ واحدهای اداری

- مدیر مجتمع؛
- امور دفتری و روابط عمومی؛
- امور اجرایی؛
- امور فارغ التحصیلان؛
- شورای مجتمع؛
- هیئت اندیشه‌ورز؛
- واحدهای آموزشی و پژوهشی شامل:
 ۱. مرکز آموزش‌های تخصصی تبلیغ؛
 ۲. مرکز تربیت معلم- مبلغ؛
 ۳. مرکز پژوهش‌های تبلیغی؛
 ۴. مرکز هنر و رسانه؛

۵. مدرسه سفیران هدایت قم؛

۶. مرکز آموزش‌های تخصصی تبلیغ؛

۷. مرکز تربیت معلم-مبلغ؛

۸. مرکز پژوهش‌های تبلیغی؛

۹. مرکز هنر و رسانه؛

۱۰. مدرسه سفیران هدایت قم.

مجتمع عالی تربیت معلم

❖ واحدهای اداری

- مدیریت؛
- حوزه مدیریت؛
- امور توسعه مدیریت و منابع؛
- دانشکده تربیت معلم مبلغ؛
- مرکز تخصصی شهید باهنر؛
- مرکز مطالعات بنیادین تعلیم و تربیت؛
- مرکز تخصصی شهید باهنر؛
- مرکز مطالعات بنیادین تعلیم و تربیت.

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

پژوهشکده مطالعات راهبردی حوزه و روحانیت

❖ واحدهای اداری

- معاونت علمی؛
- گروه راهبردی حوزه و روحانیت؛
- گروه راهبردی حوزه و جامعه؛
- گروه راهبردی حوزه و نظام؛
- امور اجرایی؛
- امور دفتری؛
- شورای سیاست‌گذاری.

❖ اهم وظایف پژوهشکده مطالعات راهبردی حوزه

وروحانیت

۱. انجام مطالعات درخصوص اندیشه‌ها و

نظرات امام خمینی علیه السلام و مقام معظم رهبری دامت برکاته
و مراجع عظام تقلید در مورد حوزه و روحانیت
و مسائل فرهنگی و اجتماعی؛

۲. ظرفیت‌شناسی، آینده‌پژوهشی و بسترسازی
جهت تحقق رسالت‌ها و مأموریت‌های
حوزه‌های علمیه؛

۳. رصد و تهیه گزارش مستمر سالانه از نظام
موضوعات، مسائل و چالش‌های کلان حوزه و
روحانیت؛

۴. انجام مطالعات راهبردی در موضوعات و
مسائل مهم نهاد حوزه و روحانیت؛

۵. تبیین تحول در ابعاد مختلف حوزه و
روحانیت و ترسیم برون‌داد و آینده‌پژوهی آن؛

۶. جمع‌آوری، تحلیل و مواجهه هوشمند با
مراکز و پروژه‌های مرتبط با حوزه و روحانیت؛

۷. بررسی تحلیلی مستمر شئون، کارکردها،
برون‌دادها، تقسیم کار و مأموریت‌های
نهادهای حوزوی؛

۸. ارتباط مؤثر، هدفمند و همکاری با مراکز
مطالعات راهبردی حوزه‌ای و غیرحوزوی؛

۹. تبیین و تحلیل تحول حوزه با ارائه طرحی جامع تا شش ماه؛

۱۰. ساماندهی گروه‌ها و مؤسسات مطالعات راهبردی در حوزه؛

۱۱. استفاده از ظرفیت پژوهشگران و نخبگان راهبردی حوزه و شبکه‌سازی آنان؛

۱۲. تکمیل بانک جامع منابع و اطلاعات راهبردی حوزه و روحانیت و تجميع مطالعات

راهبردی درون‌سازمانی و برون‌سازمانی با همکاری دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی؛

۱۳. شناخت، تحلیل و ارائه راهبرد جهت مدیریت و کنترل کانون‌های بحران و تهدید

حوزه و روحانیت؛

۱۴. رصد، بررسی، رویکردشناسی و آینده‌پژوهی جریان‌های حوزه و روحانیت؛

۱۵. تاریخ‌پژوهی حوزه و روحانیت به‌ویژه تاریخ معاصر و تاریخ پس از انقلاب با

تأکید بر سنت پژوهی و میراث و دستاوردهای حوزه‌های علمیه؛

۱۶. استخراج الگو، شخصیت‌پردازی و

نمادسازی از آموزه‌ها و مفاخر حوزه‌های
علمیه؛

۱۷. شناسایی، تولید محتوا، ثبت تاریخ و
تجربه‌نگاری و انعکاس خدمات اجتماعی
سیاسی حوزه و روحانیت؛

۱۸. ترسیم، تبیین و نگارگری نقش حوزه‌های
علمیه در رشد و پیشرفت ایران معاصر؛

۱۹. تدوین دانش‌نامه حوزه و روحانیت؛

۲۰. راهبری امور مرتبط با بیانیه گام دوم و سند
الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت در حوزه‌های
علمیه.

مؤسسه انتشارات

❖ واحدهای اداری

- مدیر عامل مؤسسه؛
- علمی و فرهنگی؛
- نشر و بازاریابی؛
- امور مالی و اجرایی.

❖ شرح اهم شرح وظایف مؤسسه انتشارات

۱. پذیرش آثار از شخصیت‌ها و مراکز حوزوی
به منظور طرح در شورای سیاست‌گذاری
جهت چاپ و نشر آن‌ها؛
۲. نظارت بر حسن جریان امور انتشارات اعم
از چاپ و صحافی و توزیع و فروش کتاب؛

۳. انجام امور مربوط به اخذ فیا از کتابخانه ملی، اخذ شابک از وزارت ارشاد و اخذ مجوز از ارشاد استان جهت چاپ کتاب؛

۴. بازاریابی، عرضه، فروش و نظارت بر محصولات در نمایشگاه‌های داخلی و بین‌المللی؛

۵. همکاری با سایر مراکز و مؤسسات انتشاراتی و پدیدآورندگان کتاب حوزوی به منظور مبادله کتاب و عقد قرارداد؛

۶. انجام امور مالی، ثبت درآمدها، تهیه صورت‌های مالی، بایگانی اسناد و... براساس آیین‌نامه مالی و معاملاتی؛

۷. انجام خدمات مربوط به چاپ از جمله تهیه استعلام بهای کتاب، تکمیل فرم اعلام وصول و نظارت و کنترل بر چاپ و نشر کتاب؛

۸. خرید کتب درسی و کمک‌درسی مورد نیاز سال تحصیلی از ناشران؛

۹. همکاری با سازمان‌ها و نهادهای فرهنگی و آموزشی، در زمینه چاپ و نشر کتب و سایر محصولات فرهنگی؛

۱۰. تهیه، تنظیم و پیشنهاد برنامه و بودجه سالانه

مرکز براساس سیاست‌ها و ضوابط ابلاغی؛

۱۱. تهیه و تنظیم گزارش عملکرد مرکز انتشارات

به صورت دوره‌ای و موردی و ارائه به مدیر

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛

۱۲. انجام سایر وظایف محوله از سوی مدیر

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه.

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

دفتر امور نخبگان و استعداد های برتر

❖ واحدهای اداری

- امور اجرایی و دفتری؛
- امور مطالعات و برنامه‌ریزی؛
- امور شناسایی؛
- امور پایش و ساماندهی؛
- شورای هماهنگی؛
- مرکز امور نخبگان و استعداد های برتر.

❖ مهم‌ترین طرح‌ها و برنامه‌های اجرا شده و در

دست اقدام

۱. سند راهبردی امور نخبگان؛
۲. نظام جامع امور نخبگان.

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

مرکز رسانه و فضای مجازی

❖ واحدهای اداری

- مدیریت رسانه؛
- مدیریت اطلاع‌رسانی و خبر؛
- مدیریت فضای مجازی و چندرسانه‌ای؛
- دبیرخانه رصد؛
- امور اجرایی؛
- امور دفتری؛
- شورای سیاست‌گذاری.

❖ اهم شرح وظایف مرکز رسانه و فضای مجازی

۱. تبیین و تلاش جهت ارائه و تحقق مکتب رسانه‌ای و فضای مجازی با محوریت رویکرد تمدنی اسلام و آموزه مهدویت با تأکید بر

- ارائه الگوی متناسب با شئون حوزه؛
۲. ارائه الگوی فضای مجازی پاک بر اساس شاخص‌های فضای مجازی مطلوب و مرز مجازی و پیگیری اجرای آن از طریق مجاری قانون‌گذاری کشور؛
۳. اصلاح برنامه پنج‌ساله با سه مضمون خبر، رسانه و فضای مجازی؛
۴. اصلاح و برگزاری شورای رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه با استفاده از ظرفیت‌ها و مشاوره‌های نخبگانی درون و برون‌سازمانی؛
۵. جریان‌شناسی، ماهیت‌پژوهی، اقدام سازمان‌یافته و تأثیرگذار در مقابله با جنگ رسانه‌ای نظام سلطه؛
۶. تلاش جدی در جهت صیانت، حفظ استقلال رسانه‌ای و منزلت رفیع حوزه، پرهیز از ورود به جناح‌بندی‌های سیاسی و حزبی و حرکت در چارچوب قوانین نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران؛
۷. ایجاد، سامان‌دهی و راهبری جبهه واحد

فضای مجازی و رسانه‌های دینی و حوزویان
فعال در عرصه رسانه؛

۸. گسترش و تعمیق چتر رسانه‌ای حوزه در سطح
نخبگانی، عموم فضلا و طلاب، حوزه‌های
استانی، بدنه مردم و مخاطبان بین‌المللی؛

۹. ارتقا، تکمیل و به‌سازی نهاد رسانه حوزه با
گسترش زبانی، تولید و ارائه محصولات نوین
رسانه‌ای و ایجاد شبکه تلویزیونی؛

۱۰. توسعه ابزارهای نوین فضای مجازی از
قبیل پلت فرم‌ها، شبکه‌های اجتماعی جهت
نیل به حیات طیبه؛

۱۱. اهتمام به بازنمایی صحیح، قدرتمند،
نظام‌مند و جریان‌ساز حوزه، روحانیت،
نمادها و اشخاص مذهبی و دینی در رسانه‌ها،
فضای مجازی، خبرگزاری‌ها و رسانه‌های
مکتوب؛

۱۲. ارتقای دانش، بینش، مهارت و
مصونیت‌بخشی به مردم، نخبگان، طلاب و
خانواده‌های ایشان از طریق طراحی و ارائه
آموزش‌های تخصصی و مهارتی سواد رسانه؛

۱۳. طراحی و ایفای نقش هدایت‌گرانه، حمایتی و نظارتی نسبت به رسانه‌های دینی، کانال‌ها و گروه‌های حوزوی، شکل‌های رسانه‌ای و دینی و نیز تولیدات و محصولات رسانه‌ای با موضوعات دینی؛

۱۴. تحفظ بر پاسداشت و گسترش مرجعیت خبری و رسانه‌ای حوزه در راستای اهداف و رسالت حوزه‌های علمیه؛

۱۵. آموزش، تربیت و ایجاد زمینه به‌کارگیری طلاب فاضل، مبتکر و مهذب در زمینه‌های رسانه‌ای و فضای مجازی؛

۱۶. کنش‌گری رسانه‌ای به‌هنگام و تأثیرگذار حوزه مبتنی بر صداقت، امانت، حزم و دوراندیشی، حکمت و مصلحت، رعایت شئون حوزوی؛

۱۷. بازشناسی و بازنمایی خدمات و دستاوردهای انقلاب اسلامی، نهادهای انقلابی و به‌ویژه خدمات اجتماعی حوزه و روحانیت؛

۱۸. اهتمام به بازنمایی صحیح، قدرتمند، نظام‌مند و جریان‌ساز حوزه، روحانیت،

نمادها و اشخاص مذهبی و دینی در رسانه‌ها
و فضای مجازی؛

۱۹. پیگیری راه‌اندازی شبکه رادیو و تلویزیون
حوزوی و شبکه ماهواره‌ای برای حوزه.

❖ مهم‌ترین طرح‌ها و برنامه‌های اجرا شده و در دست اقدام

۱. طرح مرکز رسانه و فضای مجازی؛
۲. نقشه راهبردی حوزه‌های علمیه در عرصه
رسانه؛
۳. سند نقش‌آفرینی حوزه در رسانه‌ها؛
۴. طرح جامع مرکز راهبردی هنر و رسانه
حوزه‌های علمیه؛
۵. نظام جامع رسانه حوزه‌های علمیه؛
۶. طرح مجتمع آموزشی هنر و رسانه حوزه‌های
علمیه؛
۷. طراحی راه‌اندازی تلویزیون اینترنتی.

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

دفتر تدوین متون درسی

مقدمه

دفتر تدوین متون درسی بر اساس مصوبه شورای عالی حوزه‌های علمیه، زیر نظر مدیر محترم حوزه‌های علمیه، به منظور تدوین منابع آموزشی، کمک آموزشی و راهنمای تدریس، تأسیس شده و از واحدهای «شورای سیاست‌گذاری»، «اتاق فکر»، «معاونت پژوهشی»، «معاونت اجرایی» و «گروه‌های علمی» تشکیل یافته است.

❖ واحدهای اداری

• مدیریت تألیف و تدوین متون آموزشی؛

- مدیریت فناوری آموزشی؛
- دبیرخانه گروه‌های علمی؛
- امور دفتری و ارتباطات؛
- امور برنامه‌ریزی، نظارت و مالی؛
- شورای علمی.

❖ اهم شرح وظایف دفتر تدوین متون درسی

۱. توجه و استفاده حداکثری از سنت‌های
حسنة حوزه؛
۲. مدنظر قرار دادن تجارب حوزوی، ملی و
فراملی؛
۳. نوآوری در متون با رعایت گفتمان ادبی
کهن حوزه؛
۴. رعایت حداکثری سرفصل‌های مصوب
ابلاغی؛
۵. رعایت تدریج و پرهیز از شتاب‌زدگی در
کارها؛
۶. رعایت نگاه تحقیقی و روحیه پژوهشی،
روحیه اخلاقی و معنوی و نگاه تبلیغی ترویجی
در درون متون، منابع و کمک‌درسی؛

۷. توجه به مسائل جدید و روز به‌ویژه در مباحث اعتقادی؛

۸. روان و وزین بودن متن و توجه به زیبایی متن در محتوا و شکل؛

۹. تأکید خاص به بهره‌مندی گسترده از آیات و روایات به اشکال مختلف در دروس مختلف؛

۱۰. تعامل سازنده و فعال با مراکز دیگر حوزوی مانند حوزه نجف، مشهد، جامعة المصطفی‌العالمیة و...؛

۱۱. توجیه و آموزش اساتید نسبت به متون جدید؛

۱۲. تأکید بر استفاده از عقل جمعی در تدوین متن.

❖ مهم‌ترین طرح‌ها و برنامه‌های اجرا شده و در دست اقدام

۱. کتاب‌های تدوین شده برنامه جدید آموزشی برای پایه‌های اول، دوم و سوم.

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

مجتمع آموزشی پژوهشی فقه، حقوق و قضای اسلامی

❖ واحدهای اداری

- مدیر مجتمع؛
- قائم مقام مدیر؛
- دفتری و اجرایی؛
- برنامه‌ریزی و نظارت؛
- معاونت آموزش و پژوهش؛
- معاونت تهذیب؛
- مدرسه عالی قضاوت؛
- مرکز تخصصی فقه و حقوق؛
- مرکز آموزش‌های کاربردی حقوق و قضا؛
- مرکز پژوهش‌های حقوقی و قضایی؛

• شورای علمی؛

• شورای مجتمع.

❖ اهم شرح وظایف مجتمع آموزشی و پژوهشی

حقوق و قضای اسلامی

۱. تربیت نیروی عالم، مهذب، توانمند، انقلابی و جهادی در زمینه فقه و حقوق و قضای اسلامی جهت تصدی مناصب حقوقی و قضایی؛

۲. اهتمام ویژه به تربیت مجتهدان صاحب نظر و متخصص در امور فقهی، حقوقی و قضایی؛
۳. ارائه نقشه اجرای رشته‌ها و گرایش‌ها و پیشنهادهاى اصلاحی نسبت به درختواره دانشی مرتبط ظرف یک ماه؛

۴. بررسی وضع موجود، نیازسنجی و پیشنهاد اصلاح برنامه‌ها فرایندها؛

۵. ارتقای سطح اخلاقی، تهذیبی، علمی و مهارتی طلاب مرکز؛

۶. ارائه برنامه جهت اجرای طرح آمایش در برنامه پنج‌ساله مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛

۷. بازنگری در عناوین و سرفصل رشته‌ها به منظور تقویت بعد علمی و مهارتی مرکز و

تلاش جهت اجرای سطح چهار؛

۸. استفاده از اساتید متخصص و صاحب نظر

با تأکید به بعد اخلاقی، تهذیبی و انقلابی
استاد؛

۹. انجام مطالعات و پژوهش‌های بنیادین،

کاربردی و تطبیقی مورد نیاز نظام فقهی،
حقوقی و قضایی کشور؛

۱۰. تشکیل حلقه‌های علمی و هیئت‌های

اندیشه‌ورز به منظور ارائه خدمات مشاوره‌ای

به نظام فقهی، حقوقی و قضایی کشور از قبیل

بررسی و تحلیل اسناد بین‌المللی، اصلاح

رویکرد جرم‌زدایی و پیشگیری از وقوع جرم،

اصلاح رویکرد در ورودی پرونده‌ها، کاستن

تورم جمعیت کیفری.

۱۱. پیگیری و زمینه‌سازی به منظور ارتقای

اخلاقی، علمی و مهارتی منابع انسانی فعال در

قوه قضائیه؛

۱۲. پیگیری نسبت به تشکیل ستاد

همکاری‌های حوزه علمیه و قوه قضائیه و
تدوین برنامه پنج‌ساله همکاری میان دو نهاد؛
۱۳. ارتباط مستمر با روحانیون فعال در قوه،
شبکه‌سازی و تشکیل کانون‌های صنفی؛
۱۴. تسهیل‌گری و ایجاد شرایط و ضوابط
قانونی لازم جهت به‌کارگیری دانش‌آموختگان
حوزه در قوه؛

۱۵. هماهنگی و تعامل مؤثر با واحدهای ستادی
و صنفی در تصویب و اجرای طرح‌ها و برنامه‌ها؛
۱۶. ایجاد زمینه مناسب برای توسعه دانش و
پژوهش در زمینه فقه حقوق و قضای اسلامی
و ارتقای رشته‌ها و گرایش‌های مربوط؛
۱۷. همکاری با سایر مجامع و مراکز علمی و
اجرایی برای تأمین نیازها و توسعه آموزش و
پژوهش مجتمع؛

۱۸. انجام نیازسنجی و اولویت‌سنجی در عرصه
پژوهش‌های فقهی، حقوقی و قضایی مورد
نیاز حوزه و نظام؛

۱۹. برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های دانش‌افزایی در
زمینه فقه و حقوق و قضای اسلامی.

مجتمع آموزشی پژوهشی بین‌الملل

❖ واحدهای اداری

- مدیر مجتمع؛
- امور برنامه‌ریزی و نظارت؛
- امور دفتری؛
- شورای علمی؛
- هیئت اندیشه‌ورز؛
- موسسه بین‌المللی مطالعات اسلامی؛
- مرکز بین‌المللی ترجمه؛
- مرکز پژوهش‌های بین‌الملل؛
- مرکز آموزش زبان.

❖ اهم شرح وظایف شورای علمی

۱. تصویب اهداف، سیاست‌ها و خط‌مشی‌های

- مجمع در چارچوب قوانین و مقررات؛
۲. نظارت عالی بر فعالیتهای مجمع؛
۳. پیشنهاد طرح‌های توسعه به مرکز ارتباطات و بین‌الملل؛
۴. تأیید گزارش عملکرد سالانه توسط مدیر مجمع به عنوان رئیس شورای علمی؛
۵. بررسی مسائلی که توسط مدیر مجمع در دستور کار شورا قرار می‌گیرد؛
۶. بررسی و تصویب آیین‌نامه‌های داخلی شورا توسط مدیر مجمع به عنوان رئیس شورای علمی؛
۷. بررسی و تصویب بودجه سالانه مجمع.

❖ اهم شرح وظایف مدیر مجمع:

۱. تهیه و پیشنهاد سیاست‌ها، اهداف، خط‌مشی‌ها و برنامه‌ها به شورای علمی؛
۲. اداره و هدایت تمام امور مجمع و شورای علمی به عنوان رئیس شورا؛
۳. اجرای مصوبات و ضوابط شورای عالی و مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه و نظارت بر

حسن اجرای امور؛

۴. ارائه گزارش و پیشنهاد بودجه سالانه به

شورای علمی؛

۵. نمایندگی حقوقی مجتمع نزد مراجع

ذی صلاح؛

۶. پیشنهاد احکام مدیران و مسئولان زیرمجموعه

به مدیر حوزه‌های علمیه.

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

مرکز امور نخبگان و استعداد های برتر

مقدمه

به منظور شناسایی و ساماندهی نخبگان و استعداد های برتر حوزه های علمیه در ابعاد آموزشی، پژوهشی، تہذیبی، تبلیغی و مدیریتی، مرکز امور نخبگان و استعداد های برتر حوزه های علمیه در سال ۱۳۹۰ تأسیس شده است و در قالب دو معاونت «امور نخبگان» و «امور استعداد های برتر» و هم چنین «اداره پشتیبانی» به انجام مأموریت های ابلاغی می پردازد.

❖ واحدهای اداری

• دفتر مرکز؛

• معاونت امور نخبگان (گروه شناسایی- گروه

ساماندهی)؛

• معاونت امور استعدادهای برتر (گروه شناسایی-

گروه ساماندهی)؛

• اداره پشتیبانی.

❖ اهم شرح وظایف مرکز نخبگان و استعدادهای

برتر حوزوی

۱. پیشنهاد سیاست‌های کلان و برنامه‌های بلندمدت امور نخبگان و استعدادهای برتر حوزوی، به مدیر مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛

۲. سیاست‌گذاری اجرایی، هماهنگ‌سازی، نظارت و ارزیابی امور نخبگان و استعدادهای برتر، در چارچوب سیاست‌های کلان و مصوبات شورای عالی؛

۳. برنامه‌ریزی، با مشارکت سایر معاونت‌ها، به منظور دستیابی به موارد ذیل:
۱-۳. شناسایی نخبگان و کشف استعدادهای برتر؛

۲-۳. رشد و شکوفایی استعدادهای برتر؛

۳-۳. حمایت مادی و معنوی از نخبگان و

استعدادهای برتر؛

۴-۳. هدایت فعالیت‌های نخبگان و

استعدادهای برتر، در جهت تولید علم و

پاسخ‌گویی به نیازهای حوزه‌های علمیه و

جامعه و نظام اسلامی؛

۵-۳. ارتقای سطح علمی و معنوی و مهارتی

نخبگان و استعدادهای برتر؛

۶-۳. جذب استعدادهای برتر، برای تحصیل در

حوزه‌های علمیه؛

۷-۳. حفظ و نگهداری نخبگان و استعدادهای

برتر در حوزه‌های علمیه؛

۸-۳. گسترش حاکمیت ارزش‌های معنوی و

تربیتی در بین نخبگان و استعدادهای برتر.

۴. طراحی شاخص‌ها و معیارهای نخبگی و

استعدادهای برتر؛

۵. ایجاد هماهنگی میان بخشه‌ای مختلف مرکز

مدیریت حوزه‌های علمیه، در امور نخبگان و

استعدادهای برتر، از طریق بازنگری و اصلاح

- برنامه‌ها و ضوابط و مقررات؛
۶. بررسی و آسیب‌شناسی فعالیت‌های بخش‌های مختلف مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه در امور نخبگان و استعداد‌های برتر؛
۷. تعامل با نهادهای مسئول در زمینه نخبگان و استعداد‌های برتر، از قبیل بنیاد ملی نخبگان، به منظور استفاده از ظرفیت آنان؛
۸. استفاده از ظرفیت نخبگان و استعداد‌های برتر، از طریق معرفی ایشان به نهادها و سازمان‌های ذی‌ربط، توسط دفتر نخبگان؛
۹. ایجاد ظرفیت‌های لازم، جهت به‌کارگیری و بهره‌مندی از توانمندی‌های نخبگان و استعداد‌های برتر حوزوی
۱۰. برنامه‌ریزی و تدوین ضوابط و مقررات مناسب برای نوابغ تحصیلی؛
۱۱. ایجاد بانک جامع اطلاعات نخبگان و استعداد‌های برتر حوزه‌های علمیه، بر اساس اطلاعات دریافتی از سایر معاونت‌ها و به‌روزرسانی آن؛
۱۲. تشکیل شورای دفتر امور نخبگان و استعداد‌های برتر؛

۱۳. تهیه، تدوین، بررسی قوانین، مقررات، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط به امور نخبگان و استعدادهای برتر و ارائه پیشنهادها و اصلاحی و تکمیلی؛

۱۴. تهیه و تنظیم برنامه و بودجه سالیانه و پیشنهاد آن به مدیر مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛
۱۵. تهیه و تنظیم گزارش عملکرد، به صورت دوره‌ای و موردی و ارائه آن به مدیر مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛

۱۶. انجام دادن سایر وظایف محوله از سوی مدیر مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛
۱۷. شناسایی نخبگان و استعدادها و برتر حوزوی با هماهنگی معاونت‌های ذی‌ربط مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛
۱۸. حمایت مادی و معنوی نخبگان و استعدادها و برتر، ایده‌ها، طرح‌ها و فعالیت‌های ایشان.

❖ اهم شرح وظایف مرکز امور نخبگان و استعدادها و برتر

۱. شناسایی، هدایت و حمایت از نخبگان و

- استعدادهای برتر حوزه‌های علمیه، در راستای تولید و توسعه علوم دینی و گسترش و تعمیق فرهنگ اسلامی در سطح ملی و فراملی؛
۲. رشد و شکوفایی استعدادها برتر؛
۳. حمایت مادی و معنوی از نخبگان و استعدادها برتر؛
۴. هدایت فعالیت‌های نخبگان و استعدادها برتر به تولید علم و پاسخ‌گویی به نیازهای جامعه و نظام اسلامی؛
۵. تجلیل و تکریم مفاخر حوزه‌های علمیه.

ستاد همکاری‌های حوزه و آموزش و پرورش

❖ واحدهای اداری

- معاونت مطالعات و برنامه‌ریزی؛
- معاونت ارتباطات؛
- معاونت اجرایی؛
- نظارت و ارزیابی؛
- روابط عمومی؛
- امور دفتری؛
- شورای ستاد؛
- شورای فقهی - تربیتی.

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

دفتر هماهنگی امور مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی

مقدمه

رشته‌های تخصصی مرحله‌ای از علوم و معارف اسلامی است که طلاب شرکت‌کننده در آن، پس از گذراندن مجموعه‌ای از برنامه‌های آموزشی، تربیتی، توانایی پاسخ‌گویی استدلالی به مسائل تخصصی را پیدا می‌کنند. مدیریت حوزه‌های علمیه در این راستا در سال ۱۳۷۰ اقدام به تأسیس اولین مرکز تخصصی حوزوی نمود و اینک با فعالیت ۲۲ مرکز تخصصی در قم و ۱۶ مرکز تخصصی در شهرستان‌ها (مجموع ۳۸ مرکز) و اجرای ۲۷ دوره در شهرستان‌ها با

۷ رشته در سطح ۲، ۳۲ رشته در سطح ۳ و ۱۰ رشته و گرایش در سطح ۴، حرکتی بزرگ را در جهت تکامل مراکز تخصصی آغاز کرده است. در تغییرات ساختار مرکز مدیریت حوزه، مدیریت مراکز تخصصی به دفتر هماهنگی امور مراکز تخصصی و مؤسسه‌های آموزش عالی تغییر عنوان یافت و در قالب گروه‌های «مطالعات و برنامه‌ریزی»، «ارتقای منابع انسانی» و «نظارت و ارزیابی» به پیگیری مأموریت‌های ابلاغی می‌پردازد.

❖ واحدهای اداری

- امور دفتری؛
- گروه مطالعات و برنامه‌ریزی؛
- گروه ارتقاء منابع انسانی؛
- گروه نظارت و ارزیابی.

❖ اهم وظایف دفتر هماهنگی امور مراکز تخصصی

و مؤسسات آموزش عالی

۱. پیشنهاد سیاست‌ها و برنامه‌های کلان و

اجرای بلندمدت و میان‌مدت مربوط به مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی حوزوی؛
۲. پیگیری فرایند اخذ مجوز و نظارت بر تأسیس، توسعه و استقرار رشته‌ها و مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی حوزوی؛
۳. ارزیابی و رتبه‌بندی مراکز و مؤسسات حوزوی در چارچوب شاخص‌ها و سیاست‌های مصوب؛

۴. ارزیابی و نظارت مستمر بر عملکرد مدیران مراکز و مؤسسات و پیشنهاد نصب و عزل آنان در تعامل با متولیان و مسئولان مراکز و مؤسسات؛

۵. پیگیری اجرای مصوبات، برنامه‌ها و سایر ابلاغیه‌های معاونت‌های ستادی در مراکز و مؤسسات و نظارت دقیق بر فعالیت‌های آنها و ایجاد زمینه اجرای برنامه‌های تحولی؛
۶. ایجاد هماهنگی بین مراکز و مؤسسات و انسجام در انجام امور کلان از قبیل پذیرش، جهت استفاده مناسب از امکانات و ظرفیت‌های موجود؛

۷. ارزیابی و نظارت مستمر بر عملکرد مراکز و مؤسسات و شناسایی مسائل و مشکلات آن‌ها در ابعاد کارکردی و انتقال به معاونت‌ها و سایر واحدهای ستادی مرتبط، جهت رسیدگی و حل آن‌ها؛

۸. ایجاد زمینه ارتقای سطح دانش و مهارت مدیران و کادر مراکز و مؤسسات از طریق پیشنهاد و در صورت لزوم برگزاری دوره‌های آموزشی مورد نیاز؛

۹. ساماندهی امور اداری، مکاتبات، امور دبیرخانه‌های و سامانه اداری مرتبط با مراکز و مؤسسات براساس مقررات و در چارچوب وظایف؛

۱۰. ایجاد ارتباط و هماهنگی با معاونت‌ها و سایر واحدهای ستادی جهت انجام وظایف و مأموریت‌های محوله؛

۱۱. ایجاد ارتباط و تعامل با سایر نهادها و مراکز علمی و آموزشی و همچنین اساتید و فضلاء حوزوی جهت استفاده از تجارب آن‌ها در راستای انجام وظایف؛

۱۲. ارائه طرح و برنامه در زمینه ارتقای روحیه پژوهشی، تقویت مطالعه آثار و کتب مفید توسط طلاب و پیگیری اجرای آن؛

۱۳. زمینه‌سازی جهت ایجاد کرسی‌های آزاداندیشی و نظریه‌پردازی در سطح مراکز و مؤسسات به تناسب توان علمی و اقتضائات؛

۱۴. حضور فعال، مستمر و مؤثر در شورای معاونان جهت تبادل نظر و هماهنگی در انجام وظایف و مأموریت‌ها؛

۱۵. ایجاد گروه‌های علمی، پژوهشی و تہذیبی در مراکز و مؤسسات در چارچوب ضوابط و مقررات؛

۱۶. ارائه پیشنهاد جهت ارتقای بینش جامع اسلامی و بصیرت انقلابی، ایجاد رویکرد تمدنی و بین‌المللی در طلاب و اساتید و انجام پیگیری لازم؛

۱۷. تهیه و تنظیم گزارش عملکرد مراکز و مؤسسات به صورت دوره‌ای و موردی و ارائه به مدیر حوزه‌های علمیه.

دوره‌های رشته‌های تخصصی

رشته‌های تخصصی پس از اتمام سطح یک حوزه، آغاز و در سطوح ۲، ۳ و ۴ دانش پژوه می‌پذیرد و پس از گذراندن دروس مرتبط و دفاع از پایان‌نامه، مدرک اتمام دوره ارائه می‌گردد.

❖ مهم‌ترین طرح‌ها و برنامه‌های اجراشده و در دست اقدام

۱. برنامه‌ریزی جهت سامان‌دهی وضع موجود و راه‌اندازی سطح ۴ تخصصی حوزه؛
۲. طرح ایجاد دروس خارج متناسب با رشته‌های تخصصی نظیر تفسیر، کلام و...؛
۳. تدوین طرح جامع نظارت، ارزیابی و رتبه‌بندی مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی قم و شهرستان‌ها؛
۴. تدوین طرح ارتقای سطح علمی و مهارتی اساتید مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی؛

۵. طرح سامان‌دهی و استفاده نظام‌مند از فارغ‌التحصیلان مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی حوزه‌ای؛

۶. طرح ایجاد رشته‌های تخصصی در مدارس قم و شهرستان‌ها؛

۷. طرح تدوین نرم‌افزار موضوعات پایان‌نامه‌ها؛

۸. تدوین برنامه پنج‌ساله دفتر هماهنگی امور مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی؛

۹. اصلاح و بازنگری در نظام پذیرش و جذب دانش‌پژوه در مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی؛

۱۰. تدوین آیین‌نامه تشکیل شورای مشورتی مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی؛

۱۱. تدوین نظام جامع رشته‌ای به صورت تفصیلی در رشته‌ها و گرایش‌های متنوع.

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

مدیریت‌های استانی

۱. مدیریت حوزه علمیه استان کهگیلویه و بویراحمد؛
۲. مدیریت حوزه علمیه استان کردستان؛
۳. مدیریت حوزه علمیه استان ایلام؛
۴. مدیریت حوزه علمیه استان اردبیل؛
۵. مدیریت حوزه علمیه استان قزوین؛
۶. مدیریت حوزه علمیه استان بوشهر؛
۷. مدیریت حوزه علمیه استان چهارمحال و بختیاری؛
۸. مدیریت حوزه علمیه استان زنجان؛
۹. مدیریت حوزه علمیه استان البرز؛
۱۰. مدیریت حوزه علمیه استان گلستان؛
۱۱. مدیریت حوزه علمیه استان کرمانشاه؛

۱۲. مدیریت حوزه علمیه استان لرستان؛
۱۳. مدیریت حوزه علمیه استان گیلان؛
۱۴. مدیریت حوزه علمیه استان هرمزگان؛
۱۵. مدیریت حوزه علمیه استان یزد؛
۱۶. مدیریت حوزه علمیه استان آذربایجان غربی؛
۱۷. مدیریت حوزه علمیه استان مرکزی؛
۱۸. مدیریت حوزه علمیه استان سمنان؛
۱۹. مدیریت حوزه علمیه استان همدان؛
۲۰. مدیریت حوزه علمیه استان سیستان و
بلوچستان؛
۲۱. مدیریت حوزه علمیه استان آذربایجان شرقی؛
۲۲. مدیریت حوزه علمیه استان مازندران؛
۲۳. مدیریت حوزه علمیه استان کرمان؛
۲۴. مدیریت حوزه علمیه استان خوزستان؛
۲۵. مدیریت حوزه علمیه استان فارس؛
۲۶. مدیریت حوزه علمیه استان تهران؛
۲۷. مدیریت حوزه علمیه شهرستان بناب؛
۲۸. مدیریت خاص حوزه علمیه شهرستان بابل؛
۲۹. مدیریت خاص حوزه علمیه شهرستان
کاشان؛